

Náš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XIV./STEVILKA 30

CELOVEC, DNE 23. JULIJA 1964

CENA 2.— ŠILINGA

Zaključki v zvezi z 12. julijem

(Dr. Valentin Inzko)

Dne 11. in 12. julija 1964 je praznovala Koroška dijaška zveza 550-letnico ustoličenja zadnjega vojvode v slovenskem jeziku. Ob tej priliki so se hoteli dijaki spomniti dogodka v celoti. Pred 550 leti je bil Habsburžan Ernest Zeleni najprej ustoličen po starodavnem obredu na knežjem kamnu v slovenskem jeziku, nato je sledila cerkvena slovesnost v gosposvetski cerkvi, popoldne pa je delil novi vojvoda na vojvodskem prestolu fevde ter razsojal pravde.

Ustoličenja se je hotela mladina spomniti v okviru posebne akademije v Celovcu, drugemu delu naj bi bilo posvečeno romanje h Gospe Sveti, tretji del pa naj bi sledil po cerkveni slovesnosti pri vojvodskem prestolu.

S praznovanjem ustoličenja je hotela naša mladina poudariti, da ima slovenska beseda na Koroškem domovinsko pravico. Skozi več stoletij je bila slovenščina od vojvod dežele ter nemških kraljev priznana kot drugi deželni jezik. Vojvode so bili od kmeta-ustoličevalca vprašani v slovenskem jeziku, ali bo knez pravičen sodnik, skrben za blagor dežele, ako je svobodnega rodu ter branilec krščanske vere. Ko je deželni knez sedel na knežji kamen, ga je ljudstvo pozdravljalo, hvalilo Boga, da mu je dal pravičnega vladarja in prepevalo slovenske pesmi. Ko je novi vladar zavijtel svoj meč na štiri strani neba, je simbolično izpovedal, da je prevzel deželo ter jo bo branil pred sovražniki.

Odkar so Slovenci morali priznati v sredi 8. stoletja nadoblast Bavarcev, ki so jim prišli v bojih proti Obrom na pomoč, je slovenskemu in nemškemu prebivalstvu skupen nadaljnji več kot tisočletni zgodovinski razvoj. Vsled tega bi bilo samo ob sebi umerno, če bi se upoštevala v deželi slovenščina kot enakopraven in enakovreden jezik, saj so ga kot takega skozi več stoletij priznavali tudi knezi dežele. Ta osnovna misel je prišla vedno spet do izraza v govorih ter sploh celotnem programu slavnostne akademije v veliki dvorani Delavske zbornice v Celovcu. Predvsem celovška „Kleine Zeitung“ je izčrpno in zelo pozitivno poročala o tej prireditvi Koroške dijaške zveze ter poudarila pri tem še prav posebej njeno idejno plat.

A tudi drugi del, romanje h Gospe Sveti, je lepo potekel. Okoli 1000 vernikov, predvsem dijaška mladina s Koroške, Goriške in Tržaške, se je zbralo v Marijinem svetišču na Gosposvetskem polju. Z velikim navdušenjem je prepevala množica pesmi Mariji v čast s prošnjo, naj bi kot kraljica narodov ostala vedno tudi kraljica slovenskega naroda, kot kraljica miru pa priprošnja milnega sožitja obeh narodov v deželi. To sožitje je hotela postaviti naša mladina v ospredje slovesnosti pri vojvodskem prestolu, kjer naj bi bila poudarjena potreba in pripravljenost po razumevanju ter sodelovanju vseh evropskih narodov — več, vseh narodov sveta.

Žal je moral tretji del praznovanja 550-letnice ustoličenja odpasti. Za isti dan popoldne je pozivalo namreč vodstvo udruženja domovinskih društev, ki je tolmačilo slovesnost slovenskih dijakov kot provokacijo ter novo nevarnost za nedeljeno Koroško, prebivalstvo dežele k proti-proslavi na Gosposvetsko polje. Varnostna direkcija je končno pustila prepovedati obe slovesnosti ob vojvodskem prestolu.

Da dijakom ni šlo za kaj drugega kot za praznovanje zgodovinskih dejstev na eni ter priznanje k večni veljavnim načelom svobode, demokracije, resnice in pravice na drugi strani, je razvidno iz pripravljene

Mali vrhunski sestanek v Varšavi

Hruščev, Novotny in Ulbricht pri poljskem prazniku osvoboditve

Sovjetski ministrski predsednik Nikita Hruščev je prispel v torek z letalom v spremstvu svoje soproge Nine v poljsko glavno mesto Varšavo. Njegov obisk je uradnega značaja. Na Poljskem bo ostal 4 ali 5 dni v zvezi s proslavo ob poljskem narodnem prazniku.

Na varšavskem letališču so ga pričakovali in pozdravili vodja Komunistične partije Poljske Wladislaw Gomulka in deset-tisočglava množica meščanov.

Prvi nastop Nikite Hruščeva v poljskem glavnem mestu je imel pečat kapitalistične zunanosti: nosil je lahko sivo obleko, rdečenjave semiš čevlje in velik panamski slamnik, ki bi ga naj čuval pred žgočim soncem. „Skoro kot kolonialist“ so pripomnili zapadni prežarji, ki so bili navzoči pri sprejemni ceremoniji.

Hruščeva sta potem pozdravila češkoslo-

vaški ministrski predsednik Novotny in vzhodnonemški vodja Ulbricht.

Oba politika sta prišla malo pred prihodom Hruščeva. Pristanek vzhodnonemškega vodje partije Ulbrichta je potekal pod devizo „hladna vojna“. Zahodni diplomatje, ki so bili povabljeni k sprejemu, so prispeli namerno prepozno na letališče, da bi se tako izognili rokovanju z Ulbrichtom.

Slovesnosti ob priliki 20-letnice osvoboditve Poljske izpod Hitlerjevega gospostva so bile posebno svečane v sredo, 22. julija z veliko vojaško parado po Varšavi.

Zapadni opazovalci so mnenja, da pomenijo slovesnosti začetek za mali vrhunski sestanek Vzhoda. Pričakujejo tudi, da bodo na tem sestanku govorili o važnih političnih vprašanjih, predvsem med Hruščevom in Gomulko.

Rudi Vouk okrajni šolski nadzornik

Prosvetni minister Dr. Piffl-Perčević je sporočil 14. julija obema osrednjima organizacijama koroških Slovencev, da je bil z odlokom 71.552-V/36/64 z dne 11. 7. 1964 nadučitelj Rudi Vouk imenovan za okrajnega šolskega nadzornika. Kakor je znano, sta Narodni svet koroških Slovencev ter Zveza slovenskih organizacij ob razpisu mesta nadzornika za slovenski pouk na dvojezičnih in glavnih šolah predložila deželnemu šolskemu svetu svoj predlog. Ta predlog je deželni šolski svet odobril ter ga odposlal prosvetnemu ministru, ki je imenoval za okrajnega šolskega nadzornika Rudija Vouka.

S tem imenovanjem je bilo s strani prosvetnega ministrstva priznано večletno vztrajno delo odličnega šolnika. Nadzornik Rudi Vouk se je rodil 23. septembra 1926 v St. Lovrencu pri Skocijanu v Podjuni. Po dovršeni ljudski šoli je vstopil v celovško učiteljsko, kjer je leta 1949 maturiral. Svoje prvo službeno mesto je nastopil na enorazrednici v Remšeniku, bil je v letih 1950/53 šolski vodja v Lepeni, od začetka šolskega leta 1953/54 naprej pa je bil za učitelja in šolskega vodjo v Apačah. Vseposod se je marljivo posvečal šolskim vprašanjem ter se izkazal v preteklih letih predvsem kot urednik „Mladega roda“. Večkrat je predaval na tečajih učiteljev dvojezičnih šol, pripravil pa je za slovenski pouk na podlagi stvarnih področij tudi jezikovne vaje, ki jih je učiteljstvo z veseljem sprejelo. Glavnošolske izpite je zaključil leta 1964.

Pri Mohorjevi družbi je izšla njegova šolska knjižica „Moja bere“, ki je mišljena za 1. in 2. šolsko stopnjo dvojezičnih šol ter jo je prosvetno ministrstvo tudi aprobiralo. Z gospodom ravnateljem F. Aichholzerjem je storil vse za izdajo Kramolčeve zbirke pesmi „Mladina poje“, udeleževal pa se je tudi kot pesnik. V „Mladem rodu“, a tudi v drugih slovenskih publikacijah zasledimo mnogo njegovih prispevkov v vezani in nevezani besedi.

Ako sta obe osrednji organizaciji koroških Slovencev v posebni vlogi z dne 27. maja t. l. izrazili pri prosvetnem ministru željo, naj bi imenoval za nadzornika dvojezičnih šol Rudija Vouka, potem v polnem prepričanju, da je to s svojim dosedanjim delom na šolskem področju najbolj zaslužil ter o njem vemo, da bo vestno izpolnjeval naloge, ki ga čakajo v njegovem novem delokrogu.

Okrajnemu šolskemu nadzorniku prav iskreno čestitamo k imenovanju ter mu želimo pri njegovem delu mnogo uspehov in božjega blagoslova.

550-letnica v luči publicistične javnosti

Kakor smo že obširno poročali v zadnji številki „Našega tednika“, se je zbrala v soboto, 11., in nedeljo, 12. julija, naša slovenska koroška mladina z mladino iz Trsta in Gorice na 2. taboru in se je ob tej priliki spomnila 550-letnice zadnjega ustoličenja karantanskih knezov v slovenskem jeziku. Ta v skromnem okviru zasnovana proslava je prišla za nekaj dni — ne nazadnje po „zaslugi“ večno včerajšnjih ljudi okoli Heimatdiensta — v luč avstrijskega časopisja.

„Nezaslišana provokacija koroškega prebivalstva“, tako so zapisale v debelih črkah rjavo-svobodnjaške „Kärntner Nachrichten“. Tabor študentov se je spremenil v „slovansko ljudsko manifestacijo“, „meje so bile ogrožene“ in tisti, ki so stali za stvarjo,

nosti Koroške dijaške zveze po skupni proslavi. Žal je bila ta s strani vodstva udruženj domovinskih društev odklonjena. Da vodstvo niti ni smatralo za potrebno, se pogovarjati s predstavniki Koroške dijaške zveze o programu in načinu izvedbe morebitne skupne proslave, tega tudi večina koroškega prebivalstva ni razumela, kot ji je bilo povsem nerazumljivo, zakaj se vodstvo udruženj domovinskih društev ni hotelo istočasno z dijaško zvezo odpovedati slovesnostim ob vojvodskem prestolu. Nemška javnost je prisojala na splošno več treznosti slovenskim dijakom ter izrazila nezadovoljnost nad zadržanjem nacionalno usmerjenih domovinskih društev s tem, da se ni udeležila sklicanih slavnosti. S tem pa se je večina nemškega prebivalstva izpovedala jasno za sožitje obeh narodnosti v deželi ter sodelovanje v zvezi z vsemi vprašanji, ki jih bo moralo reševati koroško prebivalstvo neglede na jezik in narodno pripadnost v bodoče. Po poročilih avstrijske tiskovne agencije se je zbralo pri cerkvi ob Krnskem gradu iz vseh predelov Koroške 12. julija 1500 oseb, pri popoldanski prireditvi v Kucherhofu v Celovcu pa 400 oseb.

Ob vsem tem smemo ugotoviti, da se niti večina sodelavcev domovinskih društev ni strinjala s koraki svojega vodstva, ki se brezdvomno ob proženju roke s slovenske strani ni zavedalo zgodovinskega trenutka. Kajti ta je narekoval prav v interesu skupne koroške domovine ter ugleda Avstrije v svetu odločno in širokogrudno bratsko potezo.

Do kakšnih zaključkov bodo prišla v zvezi z dogodki 12. julija posamezna društva Heimatdiensta, je zadeva članov tega udru-

so dobivali po „točnih“ informacijah zgoraj omenjenega lista „svoja povelja iz Ljubljane“. „Kleine Zeitung“ (4. julij 1964) zaskrbeljeno vprašuje, ali naj postane vojvodski prestol, ki velja od leta 1920 najprej kot simbol nedeljene domovine, ponovno predmet ozkega nacionalističnega prepira in piše, da skuša varnostna direkcija ločiti časovno slovensko in nemško-nacionalno prireditve; Kärntner Heimatdienst je namreč pri policiji prijavil protidemonstracijo ob istem času.

Medtem se je Koroška dijaška zveza odločila, da podvzame pri Heimatdienstu, predvsem pri direktorju Jordanu vse korake, da bi prišlo do skupne proslave. „Volkszeitung“ z dne 7. VII. beleži: „In einer Er-“ (Nadaljevanje na 5. strani)

ženja, ki se bodo morali začeti resno baviti z vprašanjem vsekakor potrebne reforme svoje vrhovne organizacije ter jo vskladiti z duhom in razvojem časa.

Na slovenski strani pa smemo biti ponosni, da je naša mladina že zdavnaj razumela naloge sodobne družbe. „V njej,“ tako so izpovedali naši dijaki, „nič nimajo iskati slepa mrznja in fanatizem. Važna nam je iz osebnosti vzrasla narodna zavest. Samo v zvezi z moralnimi vrednotami rasti v osebnost ima danes narodna zavest še smisel in vrednost — zdravi odprti nacionalizem, ki ve za svoje meje, ki se zaveda, da lahko obstaja samo v zvezi z drugimi zgodovinskimi, duhovnimi, kulturnimi, gospodarskimi in umetniškimi vrednotami. Zaradi tega smo veseli, da kot pripadniki manjšine kot posredovalci živimo ob meji dveh velikih kulturnih krogov, da smo poklicani, da zidamo široke ceste in mostove srečanja, medsebojnega spoznavanja in medsebojnega spoštovanja.“

12. julij je pokazal, da pri tem svojem prizadevanju slovenska mladina ni sama ter sme prav v vrstah mladine večinskega naroda, ki 12. julija ni sledila pozivom vodstva domovinskih društev, računati na razumevanje, kot ga je našla ob priliki koncerta celovških srednjih šol, ko je bila s svojo slovensko pesmijo in melodijo bratsko sprejeta v krog vse koroške dijaške mladine. Tudi ta mladina gradi na temeljih nove Evrope ter veruje s tistimi, ki so s simpatijami spremljali v avstrijskem tisku in radiu dogodke v zvezi z 12. julijem, v Koroško kot deželo resničnih bratov in sester, v Avstrijo kot državo svobode, strpnosti in demokracije, v Evropo kot našo skupno domovino.

Politični teden

Po svetu . . .

ČOMBE NOVI PREMIER KONGA

Ze v zadnji številki našega lista smo poročali, da bo najbrž dobil mandat za sestavo nove kongoške vlade Čombe, ker bi bil v tem trenutku še najbolj zmožen prinesiti deželi mir in red. Predsednik Konga Kasavubu je res poveril mandat za sestavo nove vlade Moiseju Čombeju.

Čombe je ob tej priložnosti zagotovil, da bo njegov tako imenovani „mušičji kabinet“ uspešno deloval. Prej je bilo v vladi 40 in še več ministrov „slonji kabinet“.

Čombeju se je res posrečilo sestaviti v kratkem času vlado — 12 ministrov — ki jo le z dvema izjemama, sestavljajo popolni novinci in čisto mladi možje.

Kmalu potem je vlada v navzočnosti predsednika Kasavubuja zaprisegla. Čombe je izjavil, da je v vlado namenoma poklical samo mlade ljudi. Le dva ministra sta že od prej poznana: notranji minister Doderfroid Munongo, ožji Čombejev prijatelj in Albert Kolondži. O Gizengi ni duha ne sluha, čeprav je izjavil, ko je prišel nazaj v Kongo, da namerava sestaviti koalicijsko vlado: Čombe, Kolondži, Gizenga.

Čombe sam kot najvažnejša oseba med bivšimi uporniki bo imel poleg funkcije ministrskega predsednika, še ministrstvo za zunanje zadeve, za informacije, za gospodarstvo in načrtovanje.

Čombejev mušičji kabinet bo ostal na oblasti do novih volitev, to je 9 mesecev.

Njegova najtežja naloga bo izvojevati zmago nad uporniki v Kvilu, Kivu in Severni Katangi, ki pridobivajo od dne do dne na veljavi.

Medtem pa prihajajo iz Severne Katanje vesti, da so uporniki pod vodstvom komunistom naklonjenega bivšega prijatelja Lumumbe in bivšega prosvetnega ministra Mulele, zasedli že dobršen del Severne Katanje. Po zanesljivih poročilih je vojska osrednje vlade v razsulu in povsod na umiku.

Po prevzemu vlade po Čombeju so upali, da bo sedaj mir v Severni Katangi. Po nepotrjenih vestih upa Čombe na svojo zadržanost 2000 mož, ki je v pregnanstvu v Angoli. Ta naj bi se vrnila in začela boj z gvenilci.

ERHARD PREDLAGAL VRHUNSKI SESTANEK NATO

Na strankinem kongresu CSU v Münchenu je zapadnonemški kancler Erhard potrdil pred 2000 odposlanci in v navzočnosti njegovega največjega notranjepolitičnega nasprotnika Josefa Strauša, da hoče na vsak način nadaljevati dosedanje politiko.

Erhard je popolnoma prepričan, da imajo narodi Evrope bodočnost le, če se združijo. Dalje je naglasil, da nemško-francoska pogodba ni sama sebi namen, marveč je bila sklenjena zategadelj, da bi se ji priključile tudi druge evropske države, pa četudi so jim trenutno vrata v EWG zaprta.

Zvezni kancler je predlagal dalje, da naj bi po ameriških in angleških volitvah sklicali vrhunski sestanek zapadnih sil, pri katerem naj bi razpravljali o reorganizaciji NATO.

Ta predlog je verjetno rezultat nedavne obiske de Gaulla v Bonnu, ki zahteva preureditev in ki odklanja predvsem večstransko vojaško moč NATO. Predsednik CSU Strauß je bil pri otvoritvenem govoru zelo previden in je hvalil Erhardovo politiko, ne da bi jo tudi podprl.

Med kongresom sta sedela Erhard in Strauß mirno drug poleg drugega.

SPAARK GOVORIL Z ERHARDOM IN ADENAUERJEM

Pretekli teden je obiskal Bonn belgijski zunanji minister Paul Henri Spaak. Cilj njegovega potovanja je bil politični pogovor z nemškim zveznim kanclerjem Erhardom. Spaak je namreč še isti dan odpotoval v Pariz na zborovanje Zapadnoevropske zveze (WEU).

Po pogovoru z Erhardom se je razgovarjal še z bivšim zveznim kanclerjem Adenauerjem.

Tako pri srečanju z Erhardom kakor tudi z Adenauerjem je bila v ospredju razgovorov politična zveza Evrope.

Kakor poročajo, je prišlo v Bonnu zaradi tega vprašanja do resnega spora. Sodijo, da je Erhard seznanil Spaaka o novih predlogih in pobudah, ki jih namerava ZR Nem-

čija v kratkem predložiti partnerjem EGS (EWG) v zvezi z vprašanjem zedinjenja Evrope.

Zunanji minister Schröder pa je medtem nenadoma odpovedal udeležbo na seji WEU v Parizu. Namesto njega je potoval v glavno mesto Francije državni tajnik Karl Carstens. Odpoved je sledila, ne da bi navedel razloge.

V dobro poučenih krogih pa menijo, da Schröder ne more tačas zapustiti Bonna zaradi stalnega ostrega notranjega nasprotja med Erhardom in Adenauerjem zaradi evropske zveze.

ANASTAS MIKOJAN DRŽAVNI PREDSEDNIK

Vrhovni sovjet Sovjetske zveze je izvolil Anastasa Mikojana za novega predsednika. Dosedanji predsednik Leonid Brežnev je razrešen te dolžnosti in se bo posvetil delu v partiji. Splošno menijo, da se bo odslej Brežnev pripravljati na nasledstvo Hruščeva.

Predlog o izvolitvi Mikojana za predsednika je sprožil sam Hruščev. V obrazložitvi predloga je poudaril, da je Mikojan opravil in še opravlja veliko politično in državniško delo v Sovjetski zvezi.

Brežnev je bil ravno 4 leta državni predsednik in velja kot eden najožjih zaupnikov ministrskega predsednika. Junija 1963 je bil dodatno imenovan za tajnika centralnega komiteja partije. Tako je postal poleg Hruščeva eden najmočnejših mož Sovjetske zveze. Imenovanje v CK je sledilo kmalu potem, ko je bil Frol Kozlov izločen zaradi bolezni. Kozlov bi moral biti naslednik Hruščeva.

V diplomatskih krogih sovjetskega glavnega mesta krožijo tudi vesti, po katerih naj bi zunanji minister Andrej Gromiko prevzel dosedanje Mikojanovo mesto. Na ta način bi bilo prazno mesto zunanjega ministra za glavnega urednika „Izvestij“, Hruščevega zeta, Alekseja Adžubeja.

. . . in pri nas v Avstriji

SPORNA UVRSTITEV AVSTRIJE

v pravtako nejasno bodočo evropsko gospodarsko zgradbo, o kateri smo že zadnjič poročali, še vedno polni stolpce tuzemskih, a tudi inozemskih časopisov in je predmet mnogih debat po raznih gospodarskih in političnih odborih. Te so tako številne, da se bo zaradi zamegljenosti različnih naziranj še bolj zabrisal cilj in namen Avstrije: po možnosti sicer še ostati v gospodarski skupnosti EFTA-držav, hkrati pa se tesneje povezati z državami Skupnega gospodarskega trga (t. j. z EWG).

Kot že zadnjič omenjeno, je zvezni kancler dr. Klaus razpravljati o tem vprašanju na obeh svojih nedavnih uradnih obiskih v Belgiji in Švici. Belgijski gospodarski politiki so imeli še precej razumevanja za posebno težnjo, medtem ko so avstrijski načrti za gospodarsko integracijo naleteli v Švici na precej gluha ušesa. Njeni zastopniki pri razgovorih z avstrijsko delegacijo so tej v neprikriti obliki hoteli prikazati prednosti, ki jih nudi EFTA, tako da so avstrijski zastopniki bili v nemajhni zadregi, kako naj Švicarjem dovolj jasno prikažejo izjemno in težavno stališče avstrijskega gospodarstva.

Nič manj lahko stališče nista imela avstrijska zastopnika (trgovinski minister dr. Bock in zun. minister dr. Kreisky) na ministrskem zasedanju EFTA-držav, ki je bilo skoraj iste dni v Edinburgu v Vel. Britaniji. Po uradnih poročilih nista avstrijska zastopnika podala nobene točne izjave, da li se Avstrija pripravlja na izstop iz EFTA za ceno asociacije z EWG. Po dodatnih poročilih pa je bilo zagotovljeno, da ostane Avstrija lojalna članica v EFTA-bloku in da ji ne bo treba izstopiti iz njega zaradi morebitne naslonitve na EWG.

PREMALO POŠTARJEV!

Prejšnji teden je zopet ena nerazveseljiva vest spravila sicer precej dobrodušne Dunajčane nekoliko iz ravnotežja: Javljeno je bilo, da bo v prestolnici zaradi pomanjkanja službenega osebja zaprto 20 poštarnih uradov v času od 13. julija do 29. avgusta.

Dunajsko pošto ravnateljstvo je bilo prisiljeno k temu koraku, ker nima dovolj osebja, ki bi moglo nadomestovati one, ki gredo na dopust. Kot znano, so dunajski

ZAHO� IN VZHOD ODKLANJATA GOLDWATERJA

Senator Barry Goldwater, mož iz Zapa-da (Arizona), ima vajeti trdno v rokah. Z veliko večino je konvencija republikanske stranke izvolila Goldwaterja za svojega kandidata na jesenskih volitvah za predsednika Združenih držav Amerike. Goldwater je dobil 883 glasov, medtem ko je dobil njegov nasprotnik William Scranton samo 214 glasov.

Povsod po svetu kritizirajo izvolitev senatorja iz Arizone Goldwaterja, ki je znan po svoji ofenzivni politiki. Za podpredsedniškega kandidata pa je bil izvoljen William Miller, advokat v New Yorku, ki je katoličan.

Goldwaterjeva patriotično pobarvana politika sile je našla v svetu malo odmeva.

● Moskva: „Z izvolitvijo senatorja Goldwaterja so prišli na krmilo velekapital, militarizem in industrija v ZDA. Je izrazit sovražnik črncev in protikomunist“ (Pravda).

● Paris: „Imenovanje Goldwaterja pomeni korak nazaj, kajti Evropejci, ki v solidarnost ameriškega prijatelja nimajo zaupanja, so dobili s tem nove dokaze“ (France Soir).

● Hamburg: „Celo Amerikanci sami, stari demokratje so proti nastopu ‚divjega moža‘ iz Arizone.“ (Hamburger Abendblatt)

● Peking: „Izvolitev je tipična. V ‚Paladiju za krave‘ v San Franciscu so že od nekdaj navajeni razstavljati govedo.“ (Kommunistisches Tagesblatt)

● Stockholm: „Zmaga Goldwaterja je nesreča za republikance, grožnja ZDA in nevarnost za celi svet.“ (Expressen)

● Kopenhagen: „Goldwaterjevo imenovanje daje vso pravico de Gaullu, ko pravi, da se na Ameriko ne moreš zanesti, ker ne veš, kdo bo nekega dne predsednik.“ (Ekstra Bladet)

● Bern: „Imenovanje Goldwaterja je hud udarec za celi svet in strašilo za zaveznike Amerike.“ (Gazette de Lausanne)

Vsi avtorji teh časopisov so si edini: rasno sovraštvo, militarizem in ekstremizem označujejo osebnost Goldwaterja in niso ocena za predsednika ZDA.

SLOVENC

doma in po svetu

Msgr. John Oman,

bivši dolgoletni župnik slov. fare sv. Lovrenca v Clevelandu je 22. maja t. l. praznoval 85-letnico svojega življenja. Čeprav je v zaslužnem pokoju, še vedno vodi Ligo ameriških kat. Slovencev, s katero je storil toliko dobrega slovenskim protikomunističnim beguncem po drugi svetovni vojni. V svojem župnišču v Clevelandu je bil tudi gostitelj umrlega škofa dr. Gregorija Rožmana.

Neznani glasbeni rokopis

Profesor Loockwood z ameriške univerze Princeton se muči že približno mesec dni v Čedadu in išče stare dokumente in rokopise iz časa srednjeveške in prve renesančne glasbe. Odkril je skupaj s profesorjem Petrobellijem, ki se tudi ukvarja s temi raziskavami v imenu beneške ustanove CINI, v zgodovinskem arhivu čedadске stolnice odlomek čisto neznanega glasbenega rokopisa. Rokopis bodo preučili v Benetkah, kjer bodo podrgli kritični presoji tudi ves drug najdeni glasbeni material.

V tem starem mestu se skriva prav gotovo še marsikatera zanimivost, ki se tiče tudi slovenske preteklosti. Prav bi torej bilo, če bi se našel kak znanstvenik, ki bi se lotil podrobnejših raziskav po čedadskih arhivih. Delo bi morali vsestransko podpreti, da bi imelo zaželen uspeh.

Umrli je msgr. Anton Cibin

V goriški bolnišnici je v ponedeljek, 6. julija, umrl msgr. Anton Cibin, kanonik goriške stolne cerkve. V soboto popoldne je padel v svojem stanovanju na trgu sv. Antona in se udaril na glavo. Zabil je notranjo krvavitev in na posledicah te umrl.

Prisrčno srečanje Slovencev na Sv. Višarjah

Preteklo soboto in nedeljo, 4. in 5. julija je sprejela starodavna Marijina božja pot na Sv. Višarjah številne skupine Slovencev, ki so prišli iz Slovenije, Tržaškega, Gorice ter slovenske Koroške.

„Emil Adamič“ na tekmovanju evropskih pevcev

Mešani pevski zbor „Emil Adamič“ je nastopil na tekmovanju za evropski pokal mešanih pevskih zborov v Knokkeju, v belgijskem obmorskem letovišču. Na tekmovanje je prišlo 2000 pevcev — 25 izbranih zborov iz Švedske, Belgije, Nizozemske, Avstrije, Zahodne Nemčije, Poljske, Francije, Španije, Italije, Nove Zelandije. Do finala je prišlo le 11 zborov. Izmed teh je zasedel prvo mesto zbor glaskih študentov, 98,8 točk, drugi je bil komorni zbor visoke šole iz Dülkna 93,1 točke, tretji pa slovenski zbor Emil Adamič s 93 točkami. 80 slovenskih pevcev učiteljev je dobilo poleg tretjega mesta v trajno last še pokal direktorja festivalne dvorane Casino.

Iz Belgije je zbor šel na turnejo po srednji in severni Evropi. Tako so prišli tudi v ZR Nemčijo, kjer jih je v Bonnu sprejel sam predsednik Lübke. Predsednik se je zadržal v daljšem razgovoru s člani zbora. Ob tej priložnosti je zbor priredil majhen koncert slovenskih narodnih pesmi. Zbor je ostal v Bonnu tri dni kot gost bonnskega moškega pevskega društva.

dodeljevanju tobačnih trafik). Vsi predlogi so bili soglasno in hitro odobreni (najbrž je bila tudi v poslopju parlamenta ta dan — velika vročina!). — Predsednik parlamenta dr. Maleta se je v kratkem zaključnem nagovoru zahvalil vsem poslancem in uradništvu za njihovo vneto sodelovanje. Vendar pa bo tudi v času počitnic stalno zasedalo šest parlamentarnih pododborov.

SREČNI GRADIŠČANSKI HRVATJE!

Kot znano, so imeli nekateri gradiščanski Hrvatje svojo zemljo tudi onstran meje na Madžarskem, katero pa je sedanji komunistični režim že pred leti kratko malo zasegel oziroma podržavil.

Da bi prizadeti avstrijski lastniki bili na primeren način odškodovani, so se že pred časom začela avstrijsko-madžarska pogajanja za ureditev tega premoženja oz. za doseg primerne odškodnine in podpis zahtevne pogodbe. Dokončni rezultat teh pogajanj še ni znan, vendar pa je zun. minister dr. Kresky, ki je bil kot glavni zastopnik avstrijske delegacije pri omenjenih pogajanjih, izjavil: „V odškodninskem znesku, ki je bil odobren od obeh prizadetih držav, je predviden tudi primeren odškodninski znesek za tisoče gradiščanskih kmetov, ki so izgubili posest onstran avstrijske meje. Višina odškodnine za posamezne kmetije bo zavisela od tozadevnih avstrijskih zakonov za izvedbo te pogodbe.“

NA ZADNJI SEJI PARLAMENTA

pred poletnimi parlamentarnimi počitnicami so poslanci razen pravkar imenovane novele o zapiranju trgovin obravnavali in rešili še deset točk dnevnega reda. Odobrili so med drugim novelo k zakonu o notarskem zavarovanju (uvedba najnižje odmerjene rente) in izpremembo zakona o preskrbi vojnih žrtev (med drugim je nova določba, naj imajo vojne žrtve prednost pri

Svoboda, pravica, demokracija stebri države

**Govor predsednika Koroške dijaške zveze Karla Smolleta
ob proslavi 550-letnice ustoličenja**

„Če se je slovenska koroška mladina odločila, da v okviru tabora zamejske mladine proslavi 550-letnico zadnjega ustoličenja koroškega kneza v slovenskem jeziku, je to storila, ker se zaveda pomembnosti te obče slovenske obletnice. Pred 550 leti, leta 1414, se je dal kot zadnji ustoličiti slovenskemu kmetu vojvoda Ernst Zelezni. Ni to danes zgolj dan, da se spominjamo nekdanjih dogodkov in nekdanje slave, ustoličenje nam ni samo simbol in ideal — ostanek iz naše zgodovine, ki nanj gledamo kot na nekaj preteklega, obred na Gosposvetskem polju pri Krnskem gradu je del duše našega slovenskega človeka, je izraz njegovega stremeljenja po pravičnosti v medsebojnem urejanju življenja. Ne bom se lotil ustoličenja kot zgodovinsko-pravnega dogodka, ki mu, kot pravi Francoz Bodin „ni para po vsej Evropi“, ne gre mi za posamezne časovne oblike, za podrobne spremembe v razvoju. Izluščiti hočem osnovno idejo, vodilne misli, iz katerih se je rodila svečanost, so to misli svobode, misli pravice, misli demokracije, misli prostovoljnega druženja. Spoznanja — nespremenljiva dejstva, ki jih mora upoštevati vsak čas in vsaka družba, če hoče obstajati.

Ni eden glavnih stebrov države svoboda? Svoboda vsakega človeka in vsega ljudstva! Svoboda misli, govornice, dela bivanja, gospodarska svoboda. Kolikor je prost posameznik, toliko svobodna je država, na zunan in znotraj. Oim bolj se je sveddalizirala in gospodarsko zaslužjevala Karantanija, tem bolj je postala država odvisna, dokler nista lastna gospodarska in politična moč prešli popolnoma v tuje roke. Preden je najstarejši kmet iz rodbine „vojvodskih kmetov“ prepustil kamen novemu vojvodi, ga je preizkušal in stavil spremstvu vprašanja, kdo je ta, ki ga hoče odstraniti. Kmet ustoličevalec pretehtava in si da zagotoviti, da ta, ki tu prihaja, je dober, pravičen sodnik, da brani vdove, sirote in duhovnike, da išče blagor domovine, kratko, če je vladarstva vreden. Zahteva po pravičnosti države, vladarja, povezana z idejo zaščite in pomoči šibkejšim sta bistveni del karantanskega pojmovanja.

Z omejevanjem svobode je pešala tudi demokracija. Tista prvotna pristna, neposredna, ki jo najdemo v zgodnjih dobah mnogih narodov, pri Rimljanih, Grkih, pa tudi pri Slovencih, o kateri pravi Aškerc v „Stari pravdi“:

Tu volili smo sami si kneza,
kmet sam mu dajal je oblast,
narod sam iz sebe izročal
moč žezla in krone je čast.

Oblast izhaja naravnost iz ljudstva. Volitev kneza je v tedanji fevdalni družbi edinstvena primera. To, da se ta volitev dolgo še pod frankovsko oblastjo ni opustila, je znak, kako globoko je bila ta pradedemokratska miselnost zasidrana. Vojvoda oblasti ni prejemal v plemiškem oblačilu, ampak kmečko oblečen, v sive hlače in siv suknjič. S tem se je vključil v narodno skupnost in postal del naroda. Novemu vojvodi oblasti ne izroča član vladajočega plemstva, marveč kosez, to je kmet, obredni jezik je slovenski in ne nemški, torej jezik naroda, ki mu vlada, jezik domačega prebivalstva. Ljudstvo si je po kosezih izbralo svoje zaupnike, dobre moze, ki so začasno izbrali deželnega sodnika in izvolili vojvodo. Ljudstvo pa je prvotno bistveno sodelovalo pri izvolitvi, ko je imelo pravico sprejemati novoizvoljenega kneza. Svobodni člani vaških občin, ki so sestavljali široko plast prebivalstva, so si določali sami svojo usodo.

Kakšne sile je moral imeti narod, ki je bil močan, si po opustošenju starih držav in razrušenju nekdanjega reda in pod vpadom in napadi raznih narodov ustvariti v novi domovini lastno državo in jo obdržati več ali manj samostojno. Neprecenljivo veliko spoznanje svobodnega udruženja, neodvisne države, ki se je porodilo iz nenehne grožnje. Spoznanje, da je moč države samo v njenem pravem in običajnem redu. Tendencam razkroja navkljub se je ustvarila karantanska država. Na tem mestu pa bodi omenjeno, kako važno vlogo je

igrala Cerkev v obstoju karantanske države in slovenstva sploh. Frankovski državi, ki je bila povezana močno s krščanstvom, se Karantanija, mlada državna tvorba, ki se je opirala na dosti šibkejšo ideologijo, ne bi bila mogla dolgo zoperstavljati. Tako pa so karantanski Slovenci sprejeli krščansko vero kot Slovenci in narod iz tega vzroka ni bil izbrisan. In tako lahko gledamo v Karantaniji najstarejšo pravo slovensko državno tvorbo. To so te velike duhovne vrednote, ki so odločale, da smo posvetili naš drugi tabor zamejske mladine prav tej 550-letnici zadnjega ustoličenja. Ne iz ostrega nacionalizma, ne iz stremeljenj potvarjati zgodovino, jo obračati komurkoli v prid, marveč da se spomnimo tega visokega duhovnega produkta, tega zgodovinskega dejanja, ki ga je premoglo slovensko ljudstvo v karantanski državi.

Osnove, ki si jih je ustvaril slovenski narod za svojo državo, temeljne resnice, ki omogočajo življenje človeški skupnosti, so predpogoj za obstoj države. In edino taka država, država, ki ne jemlje sebi na ljubo svobodo enemu izmed svojih članov, ki ne onemogoča v imenu družbe prosto odločitev posameznika, država, ki ni samo pravna, ampak pravična, država, ki demokracijo ne uporablja kot sredstvo za kapičenje oblasti v svojih rokah, ampak ji je demokracija življenjska nujnost, edino taka država je vredna oblasti, vredna obstoja in bo tudi obstajala.

V tem smislu, v smislu svobodnega, pravičnega, demokratskega urejanja sveta hoče mladina, vključiti dinamično pojmovano narodnost kot most med ljudmi, med državami. Tako, ljuba slovenska zamejska mladina, dragi Slovenci, naše priznanje k slovenski manjšini, priznanje k slovenskemu narodu, to je, naša narodna zavest, ne bo element, ki razdvaja, ampak neupogljiva sila, ki druži in zbližuje.“

Podjetja in podjetniki so potrebni

Papež je govoril krščanskim podjetnikom

Dne 8. junija je papež Pavel VI. sprejel v avdienci udeležence 11. kongresa krščanske zveze podjetnikov in podjetniških voditeljev. Sv. oče je povabil navzoče, naj pospešujejo ustvaritev nove sociologije, ki bo temeljila na krščanskem pojmovanju življenja in na odgovarjajoči prenosovi gospodarskih in družbenih struktur. Najprej je poudaril važnost kategorije podjetnikov in voditeljev v modernem življenju. „Naj bo sodba o vas kakršnakoli,“ tako je dejal, „vsakdo bo moral priznati vašo sposobnost, vašo moč in neizogibnost. Vaša funkcija je potrebna za družbo, ki zajema iz vladanja nad naravo svojo življenjskost, svojo veličino in ambicijo. Imate mnogo zaslug in mnogo odgovornosti. Ste tipični predstavniki modernega življenja, ki se kaže vse prežeto z industrijskim pojavom. Položaj, ki ste ga na ta način zavzeli v okviru sodobnega življenja, je odličen, strateški in

represntativen. Mi, kakor tudi vsakdo, ki objektivno gleda zgodovinsko in družbeno stvarnost, ki nas obdaja, iskreno priznava vašo važnost in v kolikor ta s številnih vidikov nudi dobrega, vam izrekamo tudi mi naše odobravanje in opogumljanje.“

Sveti oče je nadaljeval z omenjanjem ostrih nasprotij, ki danes stavljajo v delovnem svetu enega proti drugemu in ki obsojajo tako ureditev dela, ki je v nasprotju s človeškimi pravicami. Mehanične in birokratske strukture delujejo odlično, je pripomnil papež, človeške strukture pa še vedno ne. Podjetje, ki je po svoji ustanovni zahtevi sodelovanje, sporazum in harmonija, je danes še vedno kraj spopadov duhov in interesov.

„Včasih smatrajo celo kot obtoženca tistega, ki podjetje ustanovi, ga vodi in upravlja. Ali ne pravijo, da ste kapitalisti in da ste vi sami vsega krivi? Ali niste večkrat tarča družbene dialektike? V tem gospodarskem sistemu mora biti torej nekaj zmotnega, bistveno nezadostnega, kar daje povod tem in podobnim družbenim reakcijam. Gospodarsko-socialni sistem, ki ga je ustanovil manchesterski liberalizem in, ki še vedno traja,“ tako je nadaljeval papež, „ni po svoji zamisli enostranosti lastništva proizvodnih sredstev in s svojo ekonomijo, ki je predvsem usmerjena v zasebni dobiček, ne popolnost, ne mir, ne pravičnost. Še vedno namreč deli ljudi v razrede, ki so si med seboj neizprosno nasprotni in ustvarja družbo, ki je polna bridkih in globokih sporov, ki jo mučijo in ki jih komaj še drže v mejah zakonitosti in s trenutnim premirjem zoperstavlja kapital delu, osebnost korist javni blaginji, razredno pojmovanje organičnemu pojmovanju družbe, zasebno gospodarstvo javnemu, narodno avtarkijo mednarodnemu trgu, skratka osebnost koristi človeškega bratstva.“

Imeti moramo nova, obsežna, vesoljna gledanja na svet, ki jih je krščanstvo vedno pospeševalo. Vi, gospodarski operaterji,“ je dejal papež, „ste bili vodniki pri oblikovanju moderne industrijske, trgovske in tehnične družbe. Z novo umetnostjo in novo krepostjo pa lahko postanete tudi vodniki in ustvarjalci pravičnejše, miroljubnejše in bolj bratske družbe.“

Znana italijanska sopranistka Claudia Parada je pela v Puccinijevi operi „Tosca“ v Opatiji in dosegla velik uspeh. V vlogi Scarpia je nastopil Tomislav Neralić, član berlinske opere. Opero je režiral Hinko Leskovec iz Ljubljane.

Kratke kulturne vesti

KARAJAN IN POSLEDICE

Kakor poroča „Corriere della sera“ je višji upravnik milanske Scale Antonio Ghiringhelli, kakor tudi več slavnih pevcev, ki so nastavljeni v Milanu, solidarnih s Herbertom von Karajanom.

Kakor je Ghiringhelli naglasil, je uradni dogovor med Scalo in avstrijsko gledališko upravo za izmenjavo leta 1959 potekel. Skupno delo med obema zavodoma se je vršilo odsej na osnovi osebnih dogovorov med Karajanom in Ghiringhellijem.

Ker pa Karajan po odhodu z Dunaja kot partner ne pride več v poštev, smatra Scala odnose z dunajsko državno Opero v tej obstoječi obliki za razveljavljene.

NOVO IMENOVANJE

Dr. Karla Böhma, ki bo praznoval 28. avgusta svoj 70. rojstni dan, je imenoval dr. Adolf Schärff za glavnega glasbenega ravnatelja. Prosvetni minister dr. Piffli-Perčević bo izročil 26. julija, ko bo otvoritev salzburskih slavnosti iger z opero „Ariadne na Naksosu“, dirigentu častno diplomu.

PRIPRAVE V SALZBURGU

V Salzburgu se vročno pripravljajo na slavnostne igre. Tako so že končali s pripravi za umetniška dela: operi „Elektra“ in „Ariadne na Naksosu“ Richarda Strauša; Goethejevega „Fausta“ in Shakespearea „Vesele žene Windsorske“.

Wolfgang Sawallisch pripravlja skupno z režiserjem Oskarjem Fritzem Schuhom Verdijevo opero „Macbeth“; Istvan Kertesz z Ottom Schenkmo Mozartovo opero „Čarobno piščal“ in Bernhardom Conz s Christophom Groszerm Mozartovo opero „Lucio Silla“.

Tudi Helene Thimig je pričela z vajami Hofmannstalovega „Slehnika“.

UMRL JE PIERRE MONTEUX

Pred nedavnim je v Hancocku v 79. letu življenja umrl slavn dirigent Pierre Monteux, ki je več kot pol stoletja dirigiral najboljšim ameriškim simfoničnim orkestrom.

TUDI PORCIA JE ZAČELA

V petek, 17. julija so otvorili v Spittalu, v dvorcu Porcia poletne igre. Naštudirali so novo delo francoskega dramatika Mariavauxa „Ljubezni in slučaj“. Ponavljajo pa dela Tirsia de Molinasa „Don Gil zelenih hlač“, Shakespeara „Komedija zmešnjav“ in Lope de Vegasa „Čudežni vitez“.

Režija in scenerija je v rokah znanega režiserja Herberta Wochinza.

Sežiganje mrličev dovoljeno

Nedavno je Sv. stolica dala novo navodilo, kako postopati s tistimi, ki dajo trupla svojcev sežgati ali ki žele, da se njih trupla sežgo po smrti. Ublažila je cerkvene kazni, ki so bile doslej predpisane za take primere.

Cerkev je vedno pospeševala med verniki izročilo, da svoje mrtve pokopljejo, ker to na najboljši način odgovarja verski resnici o neumrljivosti duše in vstajenja teles od mrtvih. Sežgati telo pa so zlasti v Evropi zahtevali z namenom, ki so bili hote protikrščanski in protiverski. S tem so hoteli odkrito zanikati vero v vstajenje od mrtvih in v neumrljivost duše. Zato je Cerkev za te primere določila hude kazni: takim je odrekla zakramente, javne molitve in cerkveni pokop.

Sežiganje teles pa ni ravno nasprotno nobeni verski resnici ne naravnemu ne nadnaravnemu redu; še manj ga moremo smatrati kot oviro za vstajenje teles od mrtvih. Zato se na primer iz javnih razlogov tudi Cerkev ni nikoli uprla sežigu mrličev. Sedaj je sežiganje mrličev izgubilo pomen odklanjanja krščanskih resnic; razen tega je prišlo do nekaterih posebnih razlogov higienskega in gospodarskega značaja ter priznanja tradicij, ki so se uveljavile pri nekaterih narodih. Zato je sedaj prišlo do novega navodila sv. oficija. Poslej bo cerkveni pokop odklonjen samo, kadar bodo ugotovili, da je bil sežig izbran iz sovraštva do katoliške vere in kot zanikanje krščanskih dogem.

Ostaja pa kljub temu Cerkev naklonjena pokopu mrličev bolj kot sežiganju in se Cerkev upira neupravičenemu sežigu, ki ga dovoli le iz resnih razlogov. Tudi v bodoče je treba pospeševati na vse načine običaj pokopa, ki nam daje idejo smrti, ki je podobna sanjam in pričakovanju obuditve, vstajenja na dan poslednje sodbe.

Roman Rus

Pred 30 leti je umrla Marija Curie

Marija Curie, žena, mati, učenjakinja in učiteljica, največji ženski genij moderne znanosti, je umrla 4. julija 1934 v Sancellemozu v Švici.

Za vse čase je ime te žene neločljivo združeno z grozo in blagoslov prinašajočim elementom, radijem. Skupaj s svojim možem ga je odkrila, trudeč se pri raziskovanju, da bi odkrila vse njegove skrivnosti, dokler ni sama postala žrtev onih skrivnostnih žarkov, ki naj bi prinesli človeštvu blagoslov.

Kot 24-letna študentka — sledeč notranjemu glasu — je Marija Sklodovska zapustila domači kraj na Poljskem in šla v Pariz. V Pierru Curie je našla življenjskega znanstvenega tovariša, s katerim je v najprimitivnejših okoliščinah in pogojih eksperimentirala. Pri tem sta odkrila polonij in radij. Neuspehe in materialno pomanjkanje sta premostila z nezlomljivim zaupanjem v uspeh svojega prizadevanja. Pri vsem tem pa sta bila žilavo potrpežljiva.

Dolgo sta morala čakati na prvo odlikovanje. Leta 1903 jima je londonska Akademija znanosti priznala najvišje odlikovanje Davy medaljo. Še isto leto pa sta bila počašćena z Nobelovo nagrado za fiziko. Toda skupne sreče tega visokega odlikovanja nista dolgo uživala, kajti Pierre Curie je leta 1911 tragično preminil pri neki nesreči.

Marija Curie, mati dveh otrok, je morala odslej skupno začeto delo sama nadaljevati. Na delo je šla z nezlomljivo voljo in pridnostjo. Tako je bila ne samo prva žena, ki je zasedla v Franciji stolico univerzitetnega profesorja, temveč je v zgodovini Nobelovih nagradencev poleg Linusa Paulinga edina osebnost, ki je bila deležna dvakratnega odlikovanja te nagrade. Leta 1911 je dobila za svoje odlično znanstveno delo Nobelovo nagrado za kemijo.

Ni ji pa prinesel samo znanstveni genij legendarno slavo, marveč tudi iz njene naravnega bistva izvirajoča moč, s katero je pritegnila in učinkovala na ljudi.

Zmerom je bila pripravljena v svojo strastjo pomagati sočloveku, zdraviti one, ki so bili v stiski in trpeli pomanjkanje. Kljub nevarnosti za svoje zdravje in življenje je ustanovila v prvi svetovni vojni prve vojaške rentgenske postaje in je pomagala s tem lajšati bolečine neštetim vojakom in ohranila pred smrtjo marsikatero življenje.

Do konca svojega življenja je stala v središču borbe za moralno razorožitev in mir v svetu. Neomajna je bila njena vera v mirno bodočnost človeštva, pri kateri naj bi bila človeku znanost v pomoč in orodje.

Tako je pisala po prvi svetovni vojni: „Spadam k onim, ki kakor Pasteur trdno verujejo, da bosta znanost in mir zmagala nad nevednostjo in vojno.“

PODGORJE — KAPELICA

Letos so pri Kapelici sv. maše na praznik sv. Jakoba, 25. julija, ob 9. uri in na praznik sv. Ane, v nedeljo, 26. julija, ob 9. uri. Po maši je na praznik sv. Ane pranganje po lepi gozdni poti na Vodico. Pridite romat k podgorski Mariji pri Kapelici!

DJEKSE

(Gospod župnik Ignac Muri — zlatomašnik)

V nedeljo, dne 19. julija 1964, je bilo na Djekšah redko slavlje. Ne godi se vsako leto, pa tudi ne vsakih deset let. Prečastiti gospod Ignac Muri, dvajset let že župnik na Djekšah, praznuje letoš namreč petdesetletno mašništvo.

Ob vходу v župnišče že je veličasten slavalok, napisan v obeh deželni jezikih, naznanjal, da se godi na Djekšah vesel dogodek. Vedno več ljudi se je zbiralo, da ne rečem, skoraj cela fara se je zbrala v nedeljo pred župniščem, da bi počastila s svojim obiskom cenjenega gospoda zlatomašnika.

Ni bilo nam treba dolgo čakati: točno ob 10.15 se je pokazal preč. g. jubilar v spremstvu mnogih duhovnikov, med drugimi z mil. g. proštom A. Benetkom in L. Trabesingerjem ter z g. dekanom velikokškim Kanduthom in drugimi.

Najprej so mu zapeli v pozdrav naši najmlajši, šolarji, pod vodstvom g. nadučitelja Hermana Grma, ki je nato tudi v imenu šole čestital gospodu zlatomašniku in se mu zahvalil za trud, ki ga je imel ter ga še ima z učenci. Pohvalil je gospoda jubilarja, da v teku minulega šolskega leta ni izpustil niti ene šolske ure in da se tako res bori za dušni in telesni blagor faranov.

Tudi dješki župan se je gospodu župniku Muriju v imenu občine zahvalil za njegovo vsestransko delo in trud.

Po globokomiselnih pesmi, ki jo je zapel cerkveni zbor še na prostem, se je vrnil sprevod v cerkev, kjer je g. zlatomašnik daroval zahvalno službo božjo. Gospod dekan je prebral pismo gospoda škofa, v katerem izreka ta preč. g. Ignacu Muriju najiskrenejše čestitke k jubileju, katerega ni dano dočakati vsakemu.

Slavnostno pridigo v slovenskem in nemškem jeziku pa je imel mil. g. prošt Lenart Trabesinger iz Tinj. Uvodoma nam je podal življenjepis g. zlatomašnika, nadalje pa je še govoril o dolžnostih vsakega duhovnika in pa še o plačilu, ki čaka vsakega kristjana in prav posebno še vestnega duhovnika v nebesih.

V veseli domači družbi se je zaključil v nedeljo dješki občinski praznik.

Dragi gospod župnik, obhajali ste 19. julija t. l. zlato mašo. Spoštljivo in vdano se vas je spominjala množica faranov, združena z vami v molitvi. Bog naj vam za vse to povrne, kar ste vi za nas, farane, storili, molili, žrtvovali in tudi — pretrpeli. Molili bomo, da vam da Bog še nadalje moči in zdravja pri delu za Boga in za narod!

Na mnoga zdrava in blagoslovljena leta!

SMARJETA V ROŽU

(Srebrni jubilej našega g. župnika)

V nedeljo, dne 19. julija, je Šmarjeta doživljala posebno slovesnost: srebrni mašniški jubilej svojega dušnega pastirja, č. g. župnika Janka Lampichlerja. G. župnik je sicer želel ob 25-letnici svojega mašništva na tistem sam zase Bogu izreči hvaležno zahvalo, a so drugi odločili, naj se ta jubilej tudi na zunaj slovesno obhaja. Take slovesnosti so dokaz vdanosti faranov do župnika, pa tudi utrjujejo vezi med njim in farani.

Č. g. Cvetko iz Medgorij je v tridnevni s svojimi pridigami ogrel farane, da so se na ta farni praznik tudi duhovno pripravili. Slovesnost pa so že na predvečer otvorili pevci s podoknico in lepim daniom. V nedeljo pa je pred drugo božjo službo velika množica pred slavalokom pričakala srebrnomašnika, ko je oblečen v mašna oblačila z asistenco stopil iz župnišča, da se napoti v cerkev. Pevci so ga pod vodstvom g. Hanzeja Gabrijela pozdravili s primerno pesmijo, nato mu je mladenka Dolfi izrekla zahvalo in voščila farne mladine, tri belo oblečene deklice in z njimi trije fantiči so mu ljubko izrazili ljubezen in vdanost otrok. Čestitke in voščila je za občino izrekel g. župan, za njim pa prav domače prisrčno cerkveni ključar Pavlin. Med slovesno mašo je po evangeliju stopil na prižnico dekanov namestnik č. g. Franc Brumnik, kotmírski župnik. Prebral je priznalno pismo škofovo, potem pa v poljudnem govoru orisal delo duhovnikovo. Duhovnik je svojim faranom v duhovnem oziru družinski oče, zdravnik, gradbenik, učitelj in

Pri nas na Koroškem

V službi naroda in družine

Ob 60-letnici dr. Vinka Zwittra

V nedeljo, dne 19. julija, je praznoval zasluzni narodni delavec dr. Vinko Zwitter svojo 60-letnico. Vsled tega so se zbrali v gospodinjstvi šoli v St. Petru pri St. Jakobu predstavniki slovenskih katoliških organizacij, da proslave z jubilentom ta dogodek. Med drugimi so bili navzoči: mil. gospod prelat dr. Rudolf Blüml, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko, višji študijski svetnik ravnatelj dr. Joško Tischler, predsednik Družbe svetega Mohorja dekan Filip Millionig, predsednik Krščanske kulturne zveze prof. dr. Pavle Zablatnik, predsednik Kmečke gospodarske zveze gospod Fric Kumer, vodja slovenskega oddelka Katoliške prosvete g. dr. Franče Vrbine, predsednik Koroške dijaške zveze ter član Kluba slovenskih študentov na Dunaju Karel Smolle.

Pred slavnostjo je obravnaval na svoji seji najprej odbor Narodnega sveta koroških Slovencev vrsto tekočih narodnostnih vprašanj, nato pa smo nazdravili g. jublantu dr. Vinku Zwittru. Popoldan je potekal v prisrčnem razpoloženju. Mil. g. prelat dr. Blüml je nakazal v svojem nagovoru, kako je spremljal skozi več desetletij kot prijatelj jubilentovo življenje in delo, pred-

sednik Krščanske kulturne zveze prof. dr. Pavle Zablatnik je nanizal vsestransko jubilentovo delovanje na prosvetnem polju, iz besed ravnatelja dr. Joška Tischlerja je bilo razvideti, kako tesno je bilo povezano jubilentovo in njegovo življenje v službi katoliške in narodnostne miselnosti, predsednik Kmečke gospodarske zveze g. Fric Kumer je izrazil čestitke v imenu absolventov Kmetijske šole v Tinjah ter naše kmečke organizacije, predsednik dekan Filip Millionig pa je prikazal, koliko odpovedi je bilo potrebno v jubilentovi družini tudi s strani gospe dr. Zwittrove, ki je z velikim razumevanjem zasledovala javno delovanje svojega moža.

Slavnostni govor na nedeljskem slavlju pa je imel predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko.

Iz zahvalnih besed jubilanta je bilo razvideti, da more narodno delo rasti uspešno le ob tesnem sodelovanju vseh, ki jim je izročena vzvišena naloga službe za narod.

Slavnost smo nato zaključili s petimi litanijami v kapelici čč. šolskih sester, katerim se tudi tem potom zahvaljujemo za vse, kar so doprinesle k olepšanju jubilentovega slavlja.

MATI, DOMOVINA, BOG

Tem idealom je posvečal doktor Vinko Zwitter vse svoje narodno delo. V svojem nagovoru pred predstavniki slovenskih katoliških organizacij je dr. Inzko v tej zvezi dejal:

„Pred dvema leti smo se zbrali približno v istem času v Tinjah, kjer smo se spomnili ob 60-letnici ravnatelja dr. Joška Tischlerja njegovega dela za slovenski narod, predvsem koroške Slovence. Dom duhovnih vaj, na katerega smemo biti ponosni vsi, je nastal po zamisli mil. g. prelata dr. Blümla ter danes ne služi zgolj verskim namenom, temveč vsestranski duhovni poglobitvi našega ljudstva. Navzočnost gospoda prelata ter gospoda ravnatelja na tej slovesnosti daje današnjemu jubileju, ko se veselimo z dr. Vinkom Zwitrom njegove 60-letnice, šele tisti značaj, ki je potreben za praznovanje tega jubileja, če nočemo biti nehvaležni potomci naroda, katerega je v zadnjih tridesetih letih odločilno usmerjala trojica: dr. Joško Tischler, dr. Rudolf Blüml ter dr. Vinko Zwitter. V kolikor je bilo mogoče v danih okoliščinah poudariti doprinos gospoda ravnatelja dr. Joška Tischlerja in go-

spoda prelata dr. Blümla k utrjevanju narodne zavesti med koroškimi Slovenci ter k duhovni rasti slovenskega življa na Koroškem, je bilo to storjeno ob njuni 60-letnici. Zgodovinsko je pridržano to sliko izpopolniti ter prikazati delo javnih delavcev koroških Slovencev v luči zgodovinskega razvoja, političnih razmer in ideoloških ozadij, na podlagi katerih je šele možna podrobna analiza ter dokončna slika tega, kar postavi delo takega javnega delavca dokončno v tisto luč, ki nam omogoča stvarno ocenjevanje doprinosov posameznika h kulturni ali verski rasti, k uspešnemu političnemu ali gospodarskemu razvoju naroda. Tako bo tudi oris dela, ki ga nameram podati ob 60-letnem jubileju dr. Vinka Zwittra, le oris, dokončna slika bo nekoč uokvirjena v večjo celoto zgodovine koroških Slovencev. Bo pa tem bolj objektivna, v čim večji meri bodo zgodovinarjem na razpolago avtobiografska dela, oziroma viri pismente zaokroženih spominov oseb in osebnosti, ki so žrtvovale vse svoje življenje za utrditev katoliške in slovenske miselnosti med koroškimi Slovenci.

mo se! Azija ima starejšo in nežnejšo kulturo kot Evropa! In res, opazili smo in občutili blagodejno prijaznost in milino kitajskega duhovnika, ki si je na mah osvojil naša srca. Pa tudi črnc, novomašnik iz Afrike, je bil v nastopu in liturgičnem zadržanju vzgleden in bi delal čast lahko ne samo rezidenci takega škofa ampak tudi Vatikanu. Pri obedu je imel mladi črnc nagovor na sobrate v taki lepi latinščini, da smo kar strmeli. Evropa se sicer ponša s svojo tehniko in civilizacijo, a prava kultura je le humanitas, kultura srca!

BAJTIŠE

(75-letnica požarne brambe)

Te dni smo praznovali v našem skritem kraju velik jubilej. Požarna bramba — prostovoljno gasilsko društvo — je dočakalo 75-letnico obstoja. Ustanovljeno je namreč bilo leta 1889. V resnici je pa gasilstvo v našem kraju mnogo starejše. Sedanje gasilsko društvo se je razvilo iz požarne brambe, ki je bila pri železarstvu, dokler je to še imelo v naši grapi svoj obrat. Skozi tristo let namreč, od leta 1620 do 1908 se je v naši grapi pridelovalo železo. Kovači so peli svojo pesem skozi dolgo dobo in njihova obrt je bila poznana daleč naokoli. Leta 1908 so fužine prenehale in železarska obrt je bila prestavljena v Borovlje, kjer je več prostora in kjer se razvija na moderen način. Praznovanje jubileja našega gasilskega društva je bilo, kar se je dalo, za naše razmere slovesno.

Zgodovina zadnjih desetletij je, v kolikor zadeva koroške Slovence, zgodovina križa, a tudi zgodovina verovanja v narodni preporod. Leto 1848 je povezano s pojmom pomladi narodov. Koroški Slovenci smo jo doživljali z ustanovitvijo Mohorjeve družbe v Celovcu ter Janežičevimi literarnimi glasili. Za nekaj časa je postal Celovec kulturno središče vseh Slovencev, dokler ni prevzela vodstvo Ljubljana z vse širšim duhovnim zaledjem ter čisto drugačnimi predpogoji kot jih je imel slovenski narodni življ na severni periferiji. S prenehanjem Slovenskega glasnika l. 1868 zaključujemo dejansko v Avstriji tudi dobo šolstva, ki je slonelo pretežno na slovenski materni besedi, saj ga je usmerjala skozi več desetletij predvsem slovenska duhovščina. Z državnim šolskim zakonom postane šolstvo leta 1869 šele zares popolnoma državna stvar ter so podvržene šole državnim interesom, ki se v narodnostno ogroženih krajih le

Vabilo

V petek, dne 24. julija, ob 20. uri bo pri Antoniču na Reki, pri St. Jakobu v Rožu

„KONCERT VESELIH ŠTUDENTOV“

Prijatelji poskočnih melodij prisrčno vabljeno!

redkokdaj krijejo z narodnimi zahtevami in življenjskimi interesi posameznih ljudstev. Utravistična šola naslednjih desetletij duši v šoli slovenski duh ter ne dopušča, da bi se koroški Slovenci kulturno razmahnili ter politično krepili. Vsled tega se ne čudimo, ako je literarno delo med koroškimi Slovenci zamrlo ter smo tudi kulturno gledano kmalu postali periferija.

Ko je slovenski narod proslavljal ustanovitev slovenske univerze, je bila usoda koroških Slovencev popolnoma odprta ter so se morali v prihodnjih desetletjih boriti vsepovsod za najosnovnejše pravice. Med leti 1938—1945 sledi doba kulturnega molka ter pregnanstvo stoterih družin v taborišča ponižanja, trpljenja in smrti.

Ustanovitev republike „Nemška Avstrija“ po avstrijskem parlamentu 12. novembra 1918 kaže, da so bile v novi državi narodnostnemu udejstvovanju zelo utesnjene meje in možnosti. Kljub dvema deželima poslancema med obema vojnoma kor. Slovenci niso mogli uveljaviti svojih političnih zahtev ter je moglo biti njih delo le narodno-obrambena značaja. Tega so se vsi zavedali ter osredotočili svoje delovanje na utrjevanje verske in narodne zavednosti. Je to doba množičnih romanj v naša Marijina svetišča, v Krko itd. ter zlata doba prosvetnega dela v naših društvih, ki nikdar niso tako ovetela in kljubovala kot prav v letih 1920—1988. V osrčju tega dela je stal naš jubilar dr. Vinko Zwitter, predvsem po letu 1930 usmerja celotno narodno delo kot urednik „Koroškega Slovence“, vodi slovenski dijaški dom v Celovcu, na številnih shodih, prireditvah, zborovanjih in sestankih pa ga srečavamo kot govornika v vseh naših vaseh širom Zile, Roža, Podjune in Gur. Povsod je treba narodu ohraniti substanco do dne, ko se bodo začeli graditi temelji novega sveta, v katerem bo dosti življenjskega prostora tudi za koroškega Slovence. Naravnost preroške se nam zdijo besede v almanahu Prosvetne zveze za leto 1940:

„Graditi moramo, graditi v nas samih in izven nas. Pri vsaki gradbi pa so potrebni temeljni kamni. Iz ruševin sedanosti bomo morali v bodočnost rešiti vse, kar je bilo dobrega in zdravega. Naše družine morajo tudi naprej ostati zdrave celice vsega razvoja. Pregled slovenskih družin nam kaže, da v njih še vlada zdravi odnos med starši in otroki, da oče in mati ne gledata v naraščajo nadloge, marveč v veliki meri božji blagoslov in narodno dolžnost, ki veli slovenskim staršem, da vzrede telesno in duševno zdravo mladino. V slovenskih družinah otroci v starših še gledajo predstojnike, ki jim ni pri srcu samo telesni dobrobit, marveč tudi duševna in duhovna rast otrok. V slovenskih družinah še vlada polno medsebojno zaupanje, družina še tvori celoto pri molitvi, ki ji je del vsakdanjega kruha. V slovenskih družinah še vlada vera in neomajno prepričanje, da človek ni sam sebi namen. Slovenska družina mora ostati temeljni kamen vsakemu, občinskemu in vsemu narodnemu občestvu. Kjer pa so razni nalive zasuli to zdravo in naravno družinsko občestvo, bo treba gramoz odstr-

(Dalje na naslednji strani)

Pri nas na Koroškem

V službi naroda in družine

(Nadaljevanje s 4. strani)

ni, kakor očisti kmet njivo in travnik, da vzkljeje novo življenje iz starih korenin.

Temeljni kamen nove Evrope pa so evropski narodi. Tem evropskim narodom mora biti dana možnost svojega lastnega dihanja in življenja, ki je od naroda do naroda prav različno. Iz tega svojstvenega narodno-kulturnega življenja šele more rasti razumevanje med narodi in iz tega razumevanja na duševnem in duhovnem polju bo zraslo gospodarsko in politično sodelovanje, kar mora biti cilj nove Evrope. To naravno in svobodno sodelovanje prisilno narekuje na vseh poljih evropski prostor vsem evropskim narodom. Nebroj kitajskih zidov v političnem, kulturnem in predvsem gospodarskem pogledu je moralo Evropo nujno privedi na rob propada. To propadanje pa krčevito zahteva nove ureditve, ki ne more in ne sme služiti posamezniku ali posameznim narodom, marveč vsej evropski celoti. Izmenjavanje vseh pridelkov materialnega značaja in medsebojna kulturna oploditve so v stanu, da tvorijo pri gradnji nove Evrope potrebni cement, ki bi zagotovil stavbi varnost pred morebitnimi zopetnimi potresi.

Le narod s trdno vero v bodočnost, duhovno notranje zdrav, poln ljubezni in spoštovanja do idealov „Mati, domovina, Bog“ je mogel nastopiti na cvetno nedeljo 1. 1942 pot Kalvarije, ker je vedel, da sledi veliki petku končno tudi dan vstajenja.

Napočilo je leto 1945 ter z njim vrnitev slovenskih družin iz izseljenstva. V svetovnonazornih zmedah povojnih let je dr. Vinko Zwitter med prvimi laiki, ki začel nujno odločno opozarjati na nevarnosti komunizma. Skupno z dr. Joškom Tischlerjem zasnuje leta 1949 „Narodni svet koroških Slovencev“. Narodnopolitični organizaciji katoliško usmerjenih koroških Slovencev je pripravil idejno tla za ustanovitvijo mesečnika „Družina in dom“, ki ga je prva leta tudi sam urejeval. Mesečnik prihaja že 16. leto v naše družine ter je svoje pripomogel k izoblikovanju katoliškega tabora v času, ko se je nahajala manjšina zaradi komunistične infiltracije v veliki krizi ter vsled tega ne precejšnjem notranjem razkroju. Pomagal je nadalje utrjevati vezi med zamejskimi Slovenci, pospeševati leposlovno delo ter razgibati slovenske koroške dijaške vrste. Bogato tradicijo prvih dijaških sestankov iz jubilaritv 50-letnih let ter njegovega javnega delovanja pred drugo svetovno vojno veže dr. Vinko Zwitter naprej ter jo posreduje študirajoči mladini skozi več let preteklega desetletja. Prvim sestankom dijaške mladine v Zahomcu, Brnci, St. Jakobu, Selah, Bilčovsu, Kortah, Apačah, Djekšah, St. Rupertu, Skocijanu, sledijo po drugi svetovni vojni nad vsem pričakovanim lepo uspeli sestanki v St. Rupertu, St. Jakobu, Zelinjah, v Smihelu, v Bilčovsu in v Slovenjem Plajberku, kjer je sklenila slovenska koroška mladina ob kresu na Zingarici posvetiti vso pozornost svoji materini besedi v posebnem dijaškem glasilu, ki so ga slovenski dijak i na Plešivcu izdajali skozi deset let. Eno leto za njimi so začeli nato objavljati tudi celovški učiteljski listi, svoje prispevke v literarnem glasilu „Setev“, ki so ga s koncem leta 1962-63 zaključili ravnotako z desetim letnikom.

Z veseljem in ponosom priznam, da sem kot mlad akademik tudi jaz zapuščal dijaške sestanke, katere je vodil in na njih spregovoril dr. Vinko Zwitter, poln navdušenja. Kar je napravilo na nas tako globok vtis, je bilo jubilaritvo jasno katoliško gledanje na vsa naša narodnostna vprašanja, njegova ognjevit beseda, ki je vžgala ter tlela najprej, dokler ni na novo vzplamtela ter skušala užigati in navduševati druge.

Kako nam je govoril? „Novo, mlado Evropo bodo gradili narodi s svetniškimi materami, vernimi očeti, idealno mladino, s čistim duhovništvom in predvsem v krščanstvu prebujenim laičnim razumništvom.“

Kdo so ta ljudstva? To so narodi trpljenja in molka, najtežje preizkušnje in najbolj zdravega pogleda na življenje in svet. Tako zdravega, da jih ne zmore niti najtrša diktatura in najbrezobznejše nasilje. To so ljudstva, ki so rodila Kreka, Jegliča, Stroßmayerja, Berana, Hlonda, Solovjeva in še Masaryka, ki je svojo „Svetovno revolucijo“ zaključil s prav preroškim pogledom: Kristus ali Cezar! To so slovanska ljudstva!

Kdo bodi glasnik novega, krščanskega veka? Slovenski in slovanski inteligent, laik

in duhovnik! To je njegovo sodobno poslanstvo v narodu in Evropi.

Dr. Zwitter pa je bodril v preteklih letih na številnih zborovanjih in sestankih naše ljudstvo tudi ob priliki občinskih, deželno-zbornih volitev ter volitev v Kmetijsko zbornico, bodisi kot soustanovitelj Krščansko-demokratske stranke, Kmečko-gospodarske zveze ali tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev, kot odbornik Mohorjeve družbe pa je pomagal graditi naši bratovščini in založbi nove temelje, ko je bilo treba po drugi svetovni vojni družbino delo obnoviti. S svojo besedo bogati koledarje Mohorjeve družbe, pomaga obnavljati povojno delo ter stoji kot član osrednjega odbora Katoliške akcije sredi laiškega katoliškega gibanja na Koroškem. Kot sotrudnik slovenskih radijskih oddaj, uvodničar slovenskih glasil, predavatelj prvih tečajev učiteljev dvojezičnih šol, učitelj naše kmečke mladine v Tinjah ter v St. Jakobu v Rožu, kot predavatelj na tečajih za življenjske stave vsepovsod svoje zmožnosti in sile na razpolago. Njegov veder značaj, njegova prijaznost, njegova pripravljenost pomagati vsepovsod, kjerkoli je potrebna pomoč, olajša nam mlajšim vedno znova, da se polni zaupanja obračamo nanj.

Dragi Vinko! Ko zreš danes nazaj na svoje tako bogato in vsestransko delo, smeš s ponosom ugotoviti, da je bilo Tvoje doseganje življenja kljub marsikaterim razočaranjem, ki niso prihranjena nobenemu javnemu delavcu, izpolnjeno z vestnim izvrševanjem dolžnosti v poklicnem, zasebnem, družinskem in javnem življenju. Vedi, da nam nisi dajal le vzgled vzornega narodnega delavca, ampak tudi vzgled moža katoliških načel, dobrega družinskega očeta ter Slovenca-intelektualca, ki mu ne sme biti blizu le rojak, temveč tudi sodeželan druge narodnosti, vsled česar si se vedno spet zavzemal za mirno sožitje obeh narodov v deželi. Da smeš prve tozadevne sa-

550-letnica v luči publicistične javnosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

Klärung heißt es, daß es angesichts der mehr als tausendjährigen gemeinsamen geschichtlichen Entwicklung beider Volksteile in Kärnten keinen schöneren Beweis des gutnachbarlichen Verhältnisses zwischen dem slowenischen und dem deutschsprachigen Bevölkerungsteil geben könnte, als die 550-Jahrfeier in einer gemeinsamen Gedenkstätte zu begehen.

Nemško-nacionalci odklonijo skupno proslavo

V naslednjih urah in dneh so merodajni krogi okoli zgoraj omenjenih organizacij dokazali, da jim ne gre za mirno sožitje, ampak da jim je dejansko na tem, razbiti lojalno proslavo slovenskih študentov. Po časopisih — predvsem „Kleine Zeitung“ in „Volkszeitung“ se na žalost vključita v protislovensko gonjo — in na številnih zborovanjih, na katerih se delijo letaki, skuša Heimatsdienst organizirati kričečo protidemonstracijo pri vojvodskem prestolu. Skupno proslavo odklonijo z argumentom, da Slovenci trdijo, vsa južna Koroška je slovensko ozemlje. Čeprav je od vsega začetka bilo jasno in tudi poudarjeno od vseh časopisov, da gre za proslavo katoliškega krila slovenskih dijakov — saj ti predstavljajo večino študirajoče mladine —, je vendar treba beležiti, da se je komunistični „Volks-wille“ od vsega začetka zavzel za interese dijaštva.

Varnostna direkcija skuša najti rešitev

Pod naslovom „Herzogstuhl: Siegt die Vernunft?“ piše 9. julija „Kleine Zeitung“: „Wie der Leiter der Sicherheitsdirektion für das Bundesland Kärnten, Hofrat Dr. Payer,

dove naroda uživati ob uspešnem razvoju slovenske gimnazije, večji literarni ter prostetni dejavnosti naše mladine, vsaj skromnem razumevanju za naša vprašanja tudi v vrstah večinskega naroda, kaže, da je bilo tvoje delo ter delo tvojih sovrstnikov pravilno zasnovano. Šele na osnovi vztrajnega dela in žrtve starejše generacije je bil omogočen prepoved, ki ga doživljamo danes Slovenci na Koroškem. Da bo ta prepoved, ki ga naša mladina močno sooblikuje, zahteval od nje velikih in vztrajnih naporov, je jasno. Tega se mladina v polni meri zaveda. Saj je ob priliki praznovanja 550-letnice ustoličenja zadnjega vojvode v slovenskem jeziku izpovedala:

„Nihče se ne more več zapreti v samega sebe in živeti za svoje interese, želje in nazore. Bližina sosedu nas izziva, nas sili v vedno nove duhovne, kulturne in svetovnonazorne konfrontacije in v nova srečanja.“

Narod, ki bo črpal vedno znova svoje sile iz tradicije, bo kos nalogam in zahtevam časa ter razvoju, ki ga narekuje doba vse-mirskih poletov. Tradicija našega naroda pa je bila vedno spet: katoliška in slovenska. To tradicijo si v našem narodu pomagali utrjevati ter jo pomagali posredovati naslednji generaciji in generacijam. Za to tvoje prizadevanje in delo se ti v imenu Narodnega sveta koroških Slovencev prav srčno zahvaljujem z obljubo, da bomo delali naprej v smislu tebi tako svetih idealov: „Mati, domovina, Bog!“

SELE

(O naših dijakih)

Slovensko gimnazijo v Celovcu obiskuje skupno 22 naših študentov, in sicer 17 fantov in 5 deklet. V preteklem šolskem letu so vsi izdelali, 8 celo z odliko, nekaj pa jih je bilo prav blizu odlike. Fantje odlični so štirje, dekleta pa tudi štiri. Kakor vidimo, so se dekleta še prav posebno odlikovala s talenti in pridnostjo. Maturantov iz Sel letos ni bilo. Lanski so si vsi izvoili učiteljski poklic, dovršili dodatne študije in v septembru nastopijo službo.

gestern mitteilte, scheint sich im Streit Kärntner Heimatdienst — christliche Slowenen eine Lösung anzubahnen. Wenn auch die Verhandlungen noch laufen und eine endgültige Entscheidung erst am Donnerstag fallen wird, sollen angeblich die Slowenen bereit sein, ihren Antrag zurück-zuziehen. Dies wurde allerdings noch nicht offiziell bestätigt. Auch der Kärntner Heimatdienst versprach, die Möglichkeit zu prüfen, auf eine Demonstration beim Herzogstuhl am 12. Juli zu verzichten.“ In tu di tokrat je nemška organizacija — še bolj očitno kakor v prejšnjih dneh — pokazala, da ji ne gre za mir ampak za spor. Tudi če bi študentje svojo proslavo odpovedali, bi „Kärntner Heimatdienst“ vztrajal pri svoji zahtevi. Tako se je policija odločila za prepoved obeh prireditev.

V teh dneh se je oglašil tudi italijanski tisk. Tako je pisal milanski dnevnik „Il Giorno“ (10. 7.): „Po dvodnevni diskusiji in polemikah je policija prepovedala obe manifestaciji „zaradi javne varnosti“. Na prvi videz je to salomonska razsodba, ampak v resnici zadovoljuje le pangermanistično združenje, katerega namen je bil prav ta, da se prepove slovenska svečanost.“ Upravičeno dopisnik ob koncu ugotovi: „Če bi se dogodek zgodil v Gornjem Podlajžu, kakšen krik bi zagnalo avstrijsko časopisje! V tem primeru pa dvojna teža in dvojno merilo.“

Ze naslednji dan beremo v časopisih goreči poziv „Heimatdienta“: „Kärntner, auf zum Herzogstuhl! Halt, laßt Kärnten in Frieden!“ Bilo je to še neposredno pred prepovedjo. Po prepovedi očitno politične protidemonstracije „Heimatdienta“ vabi ta kot nadomestilo na romanje h Krnskemu gradu, oziroma k maši na prostem. Medtem ko je ordinariat romanju slovenskih študentov v Gospo Sveto, ki je služilo zgolj verskim namenom, zapovedal samo versko pridigo, je stolnemu župniku Fellnerju, ki je maševal na prostem pred Krnskimi gradom — maša je bila očiten slučaj nadomestila za prepovedano politično manifestacijo — dovolil vplesti domovinske misli. Pod naslovom „Gleiches Recht für alle“ piše celovška „Neue Zeit“ z dne 11. VII.: „Generalvikar Dr. Kadras erklärte der NZ unter anderem, daß das Ordinariat zum Zeitpunkt, zu dem die (christlichen)

(Nadaljevanje na 8. strani)

ZELEZNA KAPLA

(G. župnik Stefan Messner - srebrnomašnik)

Tudi naš gospod župnik Stefan Messner je srebrnomašni jubilar. Njegov jubilej naši župniji ne sme tiho uiti, saj imamo našega gospoda župnika prav radi zaradi blagega značaja in zaradi tolike delavnosti v težki in razsežni kapelski župniji.

V najtežjem času, 1939, je bil v duhovnika posvečen in moral takoj k vojakom na fronto na mrzli sever. Dobri Bog ga je varoval, da se je preko Švedske, kjer se je mudil in dušnopastirsko udejstvoval krajši čas, vrnil spet v domače kraje. Po vrnitvi je njegova prva dušnopastirska služba bila v Železni Kapli. Ze kot kaplana smo ga spoznali v njegovi dobroti in dušnopastirski vnemi. Samostojno mesto je prevzel v Pokrčah, kjer je bil nekaj let za provizorja, nato smo ga spet dobili nazaj v Železno Kaplo, kjer nam je postal duhovni vodja in oče — kapelski trški župnik.

Dve cerkvi v Kapli in štiri oddaljene podružnice so mu naložene v oskrbo. Veliko je v župniji šol in mladine. Za mladino se je venomer trudil in se trudi s svojimi kaplani. Predvsem mladini želi postaviti primeren in prijeten, moderen farni dom. Zdaj se, hvala Bogu, že mogočno zida in bo že letos pod streho. Kakor nalašč za njegov duhovniški jubilej!

Poleg vneme za mladino in njeno vzgojo pa je g. srebrnomašnik vedno posvečal veliko skrb socialnosti. Tako je s farnim odborom kupil bivši Gregerhof, da se je sem prenesla bolnišnica in porodnišnica in da so v tem domu dobili zatočišče tudi stari ljudje.

Naš gospod župnik ves živi z ljudstvom in za ljudstvo kot skrben in dober dušni pastir. Vsakomur zna dobro besedo in svet.

Romarska cerkev Device Marije v Trnju mu je tudi izredno pri srcu. Domačini in romarji od drugod znajo, kako vzorno in vneto skrbi za to Marijino svetišče. Župna cerkev sv. Mihaela pa je za časa njegovega vodstva tudi že marsikaj pridobila, kot električno zvonjenje, električno ogrevanje, da bi nas vse veselilo hoditi v farni božji hram.

Naš gospod župnik je zelo skromen in preprost. Kljub bolehnosti je vedno na mestu kot vojak v kraljestvu božjem. Za potreben letni odmor ga je treba naravnost siliti, da nam ne obnemo.

Našemu dragemu gospodu jubilaru želimo kapelski župljani in duhovni sosedje čvrstega zdravja in obilo božje pomoči, da bi med nami, med našo mladino pri službi božji še dolgo tako vneto prepeval ter dočakal med nami še zlato in biserni duhovniški jubilej!

Vsi mu zagotavljamo naše molitve in vso oporo pri vodstvu župnije. Na mnoga zdrava, srečna leta med nami!

Hvaležni farani

Avstrijski lesni sejem v Celovcu

V soboto, dne 25. julija, bo v Celovcu mednarodna tiskovna konferenca, ki bo dala nekaj prvi bežni pogled na 13. avstrijski lesni sejem, ki bo od 6. do 16. avgusta 1964 v Celovcu. Tiskovno konferenco bo otvoril ob 10. uri dopoldne predsednik velesejma podžupan Rudolf Novak. Pozdravil pa bo zastopnike tiska župan mesta Celovca Hans Außerwinkler.

Nato bosta na vrsti dve predavanji, in sicer prvo z naslovom: „Avstrijski les med EFTA in EWG“, ki ga bo imel dr. Valentin Leitgeb, član odbora strokovne zveze za industrijsko predelavo lesa v Avstriji. Drugo predavanje pa nosi naslov: „Uporaba lesa v gradnji“. O tem bo govoril dipl. trg. Ernst Wolf, poročevalec za lesne informacije v zveznem lesnem gospodarstvu.

Ob priliki 13. avstrijskega lesnega sejma 1964 bo v Celovcu od 5. do 7. avgusta drugo zborovanje evropskih novinarjev strokovnjakov na lesnem področju.

Program je močno zanimiv. Ze takoj prvi dan, t. j. 5. avgusta, bodo obiskali Georg-Thurnovo vzorno gozdarsko podjetje v Železni Kapli. Tu si bodo novinarji strokovnjaki lesnega področja ogledali moderno gozdarsko žago in nekaj gozdarskih naprav.

7. avgusta pa bodo imeli znani znanstveniki lesne in gozdarske stroke, odnosno gospodarstveniki lesnega področja strokovna predavanja o aktualnih problemih lesnega in gozdarskega gospodarstva.

Istočasno bo imel tudi vsak udeleženec priložnost razgovarjati se z novinarji strokovnjaki in izvedenci iz Belgije, Nemške zvezne republike, Nemške demokratične republike, Finske, Francije, Velike Britanije, Italije, Jugoslavije, Holandije, Romunije, Švedske, Švice in Avstrije.

Vse za šport - od kolesa do televizije - na zalogi pri domačinu

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. DOBRILA VES - Eberndorf

Telefon 04237 246

Daroval se je

Jezus je nekoč rekel, da nima večje ljubezni nihče, kot pa tisti, ki daruje svoje življenje za Njega. In res je bilo v sveti Cerkev že na sto in sto tisoče takih, ki so umrli iz ljubezni do Boga. Rajši so vse pretrpeli, kakor pa da bi Bogu postali nezvesti in ga zatajili. Mnogokrat so morali v najhujših mukah hirati v temnih in vlažnih ječah; s pretepanjem in mučenjem so jih zasliševali in tudi z zvijačami in obljubami so jih hoteli odtrgati od Kristusa; mnogi so v tem mučenju od bolečin umrli, druge so pa neusmiljeni rablji umorili. Take junake svete vere imenujemo „mučence“.

Ob vsakem preganjanju svete Cerkve se najde mnogo takih mučencev. Kdo se ni slišal pretresljivih zgodb iz življenja prvih kristjanov; kako so ti zvesti junaki Kristusu umirali v velikem rimskem amfiteatru: na križe so jih pribijali, pred divje živali — leve in tigre so jih metali, na gorečih grmadah so jih sežigali, nekatere pa so celo spremenili v žive plamenice (povili so jih s slamo in s tekočo smolo oblili).

Pa tudi pozneje so se v vseh stoletjih odlikovali s podobnim junaštvom junaki Jezusovi: Skozi vsa stoletja, ko se je po svetu oznanjala sv. vera, so morali mnogi apostoli za Kristusa dati svoje življenje. In še danes je zlasti v misijonskih deželah polno junakov Kristusovih, ki s trpljenjem in smrtjo dokazujejo svojo ljubezen do Boga.

Kaj pa pri nas v Evropi. Ali imamo še tudi kaj mučencev? O tudi in še mnogo več, kakor si mislimo. Saj vemo, da povsod, kjer vladajo brezbožniki, preganjajo sveto Cerkev; neizmerno je trpljenje zvestih kristjanov po takih deželah. V ječe jih zapirajo, iz služb jih izganjajo in povsod jih postavljajo. Posebno veliko je bilo trpljenja zvestih kristjanov tam, kjer je vladal krivični Hitler.

V mestu Konitz, ki je sedaj v poljski državi, je bil v jeseni leta 1944 poklican k vojakom mladi Josef Mayer-Nusser; pridejen je bil k zloglasnim SS-vojakom, ki so se posebej odlikovali v preganjanju in v sovražstvu do Cerkve. Josef bi moral napraviti prisego, da bo slepo ubogal, kar mu bodo ukazali brezbožni in veri sovražni SS-poveljniki. Toda mladi in globoko verni Josef se je uprl in junaško izjavil, da tega ne more storiti, ker je veren in zvest kristjan. Že je grozilo, da ga bodo radi tega upora takoj ustrelili. Zlepa in s hudim so ga pregovarjali, toda zvesti Josef se ni dal pregovoriti. „Zvest Kristusu hočem ostati, četudi bi moral za to umreti“, je venomer ponavljal. Zaprli so ga v taborišče, veliko lakoto je moral prestati, mučili in preganjali so ga, a Josef je ostal zvest!

Bližal se je konec vojne in ruska vojska je hitro napredovala proti Berlinu. Jetnike in tudi Josefa so prepeljali v notranjost Nemčije; na postaji Erlangen pa so ves transport pustili brez hrane, da je večina od lakote pomrla. Med njimi je tudi zvesti Josef kot pravi mučenec žrtvoval svoje mlado življenje za Kristusa dne 24. februarja 1945.

Henrik Sienkiewicz:

30

OBLEGANJE

Jasne gore

V službi Najsvetejše

Zgodovinska slika iz švedsko-poljske vojne

„Odstopimo, za Boga, odstopimo! Če bi vedel, da nimajo denarja, bi jim rad od svojega posodil, da bi nam le dovolili, da s častjo odidemo.“

„Četudi priznam Vreščovičev nasvet za dober in verjamem, da se odkupijo, me vendar trese taka mrzlica, da bi imel rajši deset naskokov nego to čakanje.“

„Uf! Prav imaš, gospod. Toda ta Vreščovič vendar... lahko pride še visoko...“

„Če drugam ne, na vislice.“

Prijatelj nista uganila. Grofa Vajkarda Vreščoviča je čakala še hujša usoda kakor smrt na vislicah.

Toda vtem je grom topov pretrgal nadaljnji razgovor.

„Kaj je? Strelji iz trdnjave?“ je zakričal Müller.

In kakor blazen je planil iz sobe.

Planili so za njim vsi in začeli poslušati. Glas rednih salv je res prihajal iz trdnjave.

„Za Boga! Kaj naj to pomeni?... Ali se bijejo med sabo ali kaj?“ je vpil Müller, „Ne razumem!“

„Vaše visokorodje! To je tako,“ je rekel Zbrožek, „danes je sveti Štefan, patron go-

ZA MLADINO IN PROSVETO

Slučajno...

Učen Škot, Beattie po imenu, je na posrečen način dokazal svojemu sinu, ki je hotel vsa težka vprašanja življenja rešiti z besedo „slučajno...“ in seveda ni veroval v Boga, da je Bog. Naredil je takole:

Ne da bi komu kaj omenil, je zarisal v nekem kotu svojega vrta na tla ime svojega sina in vsejal v tako urejene brazde seme in jih zakril z zemljo ter dobro poravnal. Deset dni nato je pritekel njegov sin ves začuden k očetu in vzkliknil: „Oče, moje ime je vzkliknilo na vrtu!“

Oče pa je sprejel sina z nasmehom in se je delal, kot da ga stvar ne zanima; toda sin je šel vanj in končno dosegel, da je šel z njim na vrt, kjer mu je pokazal čudo.

„Res je,“ reče oče, „vidim, da si govoril resnico. Toda to ni nič posebnega; je pač le slučaj.“ Pri tem pa se je delal, kot bi hotel iti proč, a sin je takoj pristavil:

„Očka, tu ne moremo govoriti o slučaju. Nekdo je vendar moral pripraviti seme in ga vsejati.“

„Meniš li, da ne more slučaj ustvariti nekaj, kar je tako urejeno kot n. pr. črke tvojega imena?“

„Res, tako menim.“

„Torej, dragi sinko. Le poglej svoje roke, svoje prste, svoje noge, svoje oči, ušesa; mar niso lepo smotrno urejene in zelo dobro ustrezajo potrebi?“

„Res je, očka, čudovito vse to.“

„Mar meniš, da so plod slučaja?“

„Nikakor, kot ne morejo biti plod slučaja črke, ki sestavljajo moje ime na vrtu. Te si naredil Ti.“

„Tako je, jaz sem to naredil, da ti dokazem, da slučaj ne more ustvariti ničesar smotrnega in urejenega...“

Vabilo na ples!

Ples! Vstop prost! Igra priljubljena jazz-godba! Pranganje — Kirchtage!

Tako vabijo nešteta vabila v poletnih mesecih, ko se po farah vršijo cerkveni prazniki — pranganje ali Kirchtage imenovani. Mnogokje je tak dan postal le še prilika za veseljačenje, pravo skrunjenje cerkvenih praznikov!

Vsaki, kdor se odloči za plesno zabavo, naj dobro premisli, kako se bo obvaroval škode na duši in na telesu, katero more povzročiti tudi še „najnedolžnejši“ ples. Tak mora z vso resnostjo upoštevati okoliščine, ki spremljajo plesno zabavo. Pa pogledimo natančneje nekatere teh okoliščin.

Fant — dekle

Prvo je narava plesa; saj plešeta redno fant in dekle, dočim bi se plesu dveh fantov ali dveh deklet smejali.

Pa vprašaj dekle, zakaj hodi tako rada na ples. Izjavljala bo, da hoče plesati s fantom, ki je res in zares kavalirski. „Toda koliko takih kavalirjev bodo našla dekleta na plesu? Ali mar gredo fantje na ples radi godbe ali lahke telovadbe?“

Bilo je dekle na plesu v izraziti plesni obleki, zato je fant menil, da si lahko tudi kaj več privošči. Pa je tokrat slabo naletel; v odgovor je dobil krepko zaušnico... Toda leto pozneje je taisto dekle že bilo žrtev kavalirja s plesišča...

Saj mora vsako dekle priznati, da jo vleče na ples zaradi fantov. Tam pa mora

plesati z vsemi, ki jo povabijo. Fant, s katerim pleše, pa more biti tudi brezobziren, nepošten; tako z lahkoto pade v naročje največjega pokvarjenca.

Pošteno dekle bi izven plesa gotovo ne dopustilo kaj slabega. Ko pa na plesu mine prva zadrega, se zaupnost med obema poveča, nastopi domačnost in odpornost je manjša, moralni prestopki pa lažji.

Mladi ljudje, ki hodijo redno na ples, bodo kmalu opustili pogosto prejetanje zakramentov; saj se je njih notranjost usmerila v uživanje...

Kdaj — kje bo ples?

Mnogo je odvisno, kje se prireja plesna zabava. Ako se vrši na prostem ali v gostilni, se zdi, da je manj nevarnosti, ker so plesalci izpostavljeni očem vseh, navadno bližnjih sorodnikov in sosedov. Vendar pa more biti nevarnost tudi velika, ker se takega plesa lahko udeleži, kdor le hoče.

Po mestih prirejajo ples po najrazličnejših lokalih in javnih dvoranih. Mnogo zavis, v koliko je ples dostojen, od onih, ki ples pripravijo. Zanimivo je, da radi prirejajo ples brezbožniki in kot poročajo oči-vidci, vlada tam največja svoboda, brez nadzorstva, luči medle, koti temni...

Nekoč se je plesalo po naših vaseh v zgodnjih popoldanskih urah in ko je „urca sedem odbila“, so se poštena dekleta poslovila s plesišč. Gotovo je veliko zlo današnjih plesov v tem, da se izključno ponoči vršijo; saj noč ima svojo moč...

Sedaj je prebledel in dasi ni nihče potreboval pojasnila, kaj je v robcu, rekel:

„Mlinci!...“

„Nič več?“ je vprašal nekdo.

„Nič več!“ je odgovoril general kakor odmev.

Nastalo je globoko molčanje, pretrgano le z glasnimi oddih; včasih se je zaslišalo tudi škripanje zob, včasih potresanje z mečem.

„Gospod Vreščovič!“ je rekel končno Müller s strašnim in zlovraščim glasom.

„Ni ga več!“ je odgovoril eden izmed oficirjev.

In nastal je vnovič molk.

Zato pa je zavladalo ponoči vrvenje po vsem taboru. Komaj je ugasnil dan, so se zaslišali glasovi povelj, beganje znatnih oddelkov konjenice, odmev enakomernih korakov pehote, rezgetanje konj, škripanje voz, gluho ropotanje topov, zven železa, žvenket verig, šum, vpitje in vrvenje.

„Mar se pripravljate za jutri nov napad?“ so se povpraševali stražarji pri vratih.

Toda videti niso mogli ničesar, zakaj zvečer se je prevleklo nebo z oblaki in začel je padati gost sneg.

Goste snežinke so zaslanjale razgled.

Okoli pete ure zjutraj so potihnili vsi glasovi, le sneg je padal vedno gosteje. Pokril je ves samostan in cerkev, kakor bi ga hotel zakriti pred pogledi napadalcev, obvarovati in zasloniti pred ognjenimi izstrelki.

Naposled se je začelo daniti in zvonček se je že oglašil za jutranjice, ko so voja-

Otroški
kotiček

Pauliha in goska

Rečejo Pavlihi:

„Glej, tam goska beži!“

A Pavliha:

„Kaj to mene briga?“

Reče mu drugi:

„Glej no, v tvojo hišo gre!“

Odvrne mu:

„Kaj to tebe briga?“

LAH IN KRANJEC

Lah in Kranjec sta jedla fižol. Po težkem delu sta bila zelo lačna in z veliko žlico nosila v usta. Kranjec je vljudno puščal, da je prvi zajemal Lah; ta ga pa je priganjal „manja, manja!“ — to se pravi po naše „jej, jej!“

Kranjec pa, ki ni znal laško, je zastopil „manje, manje“ in je res še manj zajemal. Lah pa je zmerom bolj maganjal „manja, manja!“ Kranjec je grdo gledal, le še po en fižol je nosil v usta, Lah pa še ni utihnil.

Tedaj je Kranjec vzrotil: „Primojduš, cepil ga pa ne bom,“ in je polno žlico zajel. Lah pa je utihnil.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS:

Izgubljeni osel

Pavliha je izgubil osla. Ko ga išče, venomer govori: „Hvala Bogu, hvala Bogu!“

Vprašajo ga, zakaj se zahvaljuje Bogu.

Pavliha jim odgovori: „Hvala Bogu, da nisem sedel na oslu. Če bi bil sedel na njem, bi se bil izgubil še jaz.“

Na paši

Tevžej hosto vleče,

Toni hosto lomi,

Jurij jo zakuri,

Miha pa podpiha,

Sima z glavo kima,

Jaka zraven čaka,

Blaž repice peče,

Tonč ga gleda,

nič ne reče.

Domača iz Podjune

UGANKA

Zvezda sem, ki se ne sveti.

Nisem svet — sem le žival.

Brez morja mi ni živeti.

Bratec bi me rad spoznal?

(vpzav zvezd)

ki, ki so stražili pri južnih vratih, zaslišali prskanje konja.

Pred vrati je stal kmet, ves zasut s snegom; za njim pa so se videle na poti nizke, majhne lesene sani z mršavo in kocinasto kobilo.

Kmet je začel drgniti roke, prestopati z noge na nogo in klicati: „Ljudje, odprite vendar!“

„Kdo pa si?“ so vprašali z obzidja.

„Svoj iz Ozbova!... Pripeljal sem dobrotnikom divjačine.“

„Kako da so te Švedje spustili?“

„Kakšni Švedje?“

„Oni, ki oblegajo cerkev.“

„Oho, nobenih Švedov ni več!“

„Hvala tebi, o Bog! Mar so odšli?“

„Še sled za njimi je zasnežilo!“

Vtem je postalo na poti vse črno od meščanov in kmetov: eni so jahali, drugi so šli peš, bile so tudi ženske, a vsi so vpili oddaleč: „Ni več Švedov! Ni jih več!“

„Odšli so v Welunji!“

„Odprite vrata, no! Švedje so odšli!“ so začeli vpiti na obzidju in novica se je kakor blisk raznesla okrog.

Vojaki so skočili k zvonovom in zazvonili z vsemi, kakor bi zvonili alarm. Kdor je bil živ, je planil iz celic, iz stanovanj, iz cerkve.

Vest se je še vedno širila. Dvorišče se je napolnilo z menihi, žlahto, vojaki, ženskami in otroki. Radostni klici so se razlegali okrog. Eni so hiteli na obzidje, da bi

P I S A N O B R A N J E

LETA 1914 NA FRONTI V GALICIJI

Avstrijski vojaki v okopih

(Iz knjige Jožeta Grdine: „Po Severu in Jugu“)

Je to človeško? Tedaj bi bilo zelo pametno, da bi pred takega naduteža stopil kak častnik in četovodja ostro prijel in ga dal pred vojno sodišče. Ker tega ni bilo, so Bosanci 2. bosanskega polka sami obračunali: 20. decembra, ko smo v bajonetnem naskoku napadli Ruse, se je bataljon tega polka predal Rusom.

Potem smo marširali dalje, pustivši za seboj Gorlice ter šli v bojno linijo; zdaj v hrib, pa spet v dolino, in Rusi so nas že dobro pripravljeni, pozdravljali s svinčenkami, ki so žvižgale mimo ušes. Vsa utrujenost nas je minila, ko smo jo pobirali v dolino ter se je ta ali oni prekopicnil preko visoke skale. Tudi jaz sem napravil tak „salto mortale“ s tornistro in nabito puško, se pobral s tal kakor maček ter drvel naprej. Ko se za nekim gozdičem pripravimo za napad, se naenkrat oglasi ruska artilerija ter nas prične nažigati z granatami in šrapneli. Spoznavši nevarnost, smo se hitro umaknili. Komaj smo odnesli pete, so že padale tja, kjer smo bili malo prej, granate. V to je pa posegla vmes naša artilerija, ter pričela sekati po Rusih tako uspešno, da je ruska artilerija umolknila. Naj omenim, da je bila naša artilerija dobra, često prav odlična, le pravega reda ni bilo.

Ko se nekje le ustavimo, nam sporočijo, da bomo obedovali. Prav. Saj je čas, vzeli smo vsak svojo pločevinasto skledico ter stopili v vrsto. Dobili smo juho in meso. V tem sem pa prav brezbrizno prezrl, da ukaza iti po obed naši četi njen poveljnik Vadnal še ni dal. Ko prinesem v hišo, kjer so tovariši ostalih treh čet z velikim apetitom pospravljali vsak svoj delež, me zagleda Vadnal ter me ves razjarjen nahruli, kdo mi je dal dovoljenje iti po kosilo? „Mar ne veš, da jaz tega še nisem ukazal,“ sem grmel in to s takim ostrim naglasom, da sem se resno bal posledic. Molče sem položil skledico z juho in mesom na mizo ter v pozoru poslušal ostre Vadnalove litanije, ko se oglasi korporal Mehle: „Le kar vzemi pa pojej.“ Že koj naslednji večer sem Vadnalu to vrnil, ko je prišel s prošnjo, kdo gre prostovoljno na patrolo. „Medaljo bo dobil, kdor gre,“ je dejal. Par se jih prijavi, jaz pa ne. „Boš renčal nad mano za tako malenkost! Kar sam hodi po medaljo,“ si mislim. Ker se jih ni dovolj javilo, jih je naznačil sam, mene pa poslal na prednjo stražo (Feldwache).

Tovariši so odšli na patrolo, jaz pa na stražo. Brž se je pokazalo, da je bilo kar prav, ko se nisem polakomnil medalje. Tovariši so šli ter po neprevidnosti zabredli med Ruse, ki so jim nametali svinca, da jih

videli prazni tabor, drugi so se smejali ali plakali.

Nekateri še niso hoteli verjeti; toda prihajale so vedno večje gručice kmetov in meščanov.

Prihajali so iz mesta Čenstohove, iz okoliških vasi, iz bližnjih gozdov s trušcem, veselo in prepevaje. Križale so se vsak čas nove vesti, vsak je videl odhajajoče Švede in pripovedoval, kam so odhajali.

Nekoliko ur pozneje je bilo na pobočju in planem pod goro vse polno ljudi. Samostanska vrata so se odprla na široko, kakor so bila odprta pred vojno; le vsi zvonovi so zvonili, zvonili... a ti glasovi zmago-slavja so hiteli v daljavo in slišala jih je vsa ljudovlada.

Opoldne istega dne je bila cerkev tako nabita, da je bila tam glava pri glavi, kakor leži na tlakovanih mestnih ulicah kakor men poleg kamna. Sam o. Kordecki je pel zahvalno mašo, a človeškimi trumam se je zdelo, da jo opravlja angel. In zdelo se je tudi, da izpeva svojo dušo v tej zahvalni službi božji ali pa da se dviga z dimom iz kadilnic in izginja v slavo božjo.

Grom topov ni več pretresal ne obzidja ne šip v oknih in ni zasipal več ljudi s prahom, ni motil molitev, a tudi ne zahvalne pesmi, katero je zapel med navdušenjem in splošnim jokom stani prior:

„Te Deum laudamus!“

Konec

je le nekaj srečno odneslo pete ter se z naglim begom rešilo ruskih klešč, da si je malo manjkalo, da zaradi te nerodnosti tudi jaz nisem dobil svinčenke v glavo, ko je ruska brzostrelka sipala kroglice za bežečimi tovariši.

Ko se v petek, 18. decembra, ustavimo v neki soteski, kjer so bili na drugi strani Rusi, pride četovodja Krašovec ter pravi: „Fantje! Po ruskem koledarju je jutri sv. Nikolaj, god ruskega carja. Rusi bodo hoteli ta dan proslaviti z zmago. Zato je prav, da smo pripravljeni za boj.“ Drugi dan je bil ukaz, da pričnemo z bojem. Po ne baš visokem bregu se splazimo na rob. Pred nami so bili dobro zakopani v strelskih jarkih Rusi. Vse bi bilo v redu, ko bi imeli artilerijo, da bi z granatami razbila strelske järke Rusov; tako smo pa kar z našimi mandliharci — puškami — obstreljevali Ruse, ki so nam vračali milo za drago. Bili so dobri strelci. Jaz sem si prav na vrhu roba izkopal zasilni strelski okop za neko kakih 6 centimetrov debelo brezo ter vzel na piko dobro zavarovani ruski strelski jarek. Tovariši na desni je kmalu dobil svinčenko ter se zvalil navzdol po bregu, ko vseka svinčenka v tisto brezo; druga svinčenka mi sikne preko tornistre, tretja pa v tisti kupec zemlje, izza katere sem streljal na Ruse. Baš tisti kupec je preprečil, da nisem dobil svinčenke naravnost v glavo.

Ko je poveljnik videl, da kraj za bojevanje ni primeren, je dal ukaz pozicijo bojevanja spremeniti ter se nekoliko umakniti nazaj. Nad nami je bil tam oddelek strojne puške, ki je streljala na Ruse. Brž zatem, ko je zaregljala strojnica, pa se je oglasila ruska artilerija ter pričela obstreljevati našo pozicijo. Vojaki pri strojni puški so pobrali šila in kopita; ruska artilerija je prenehala, naše artilerije pa še slišali nismo. Zdaj se pa bojui, kakor veš in znaš.

Sonce se je pomikalo k zatonu, ko je prišel ukaz: izkopljite si okope in bodite pripravljeni za boj. Ker je izgledalo, da bo noč mrzla in bomo prenočevali v mrzlih oko-

3 pih, ukaže feld-žandar Vadnal, da gre nekaj mož po slamo. Može so šli in se kmalu vrnili praznih rok ter sporočili: „Vsepovsod so Rusi, tako da do slame sploh nismo mogli priti.“ Kaj sedaj? Ker Vadnalu ni bilo prav nič všeč, da bi prenočeval na goli zemlji, slame pa ni mogoče dobiti, pogleda gori po rebri, kjer je bila med grmovjem suha trava, vmes pa listje. Ukaže mi, da grem gori v reber in mu nabere te suhe trave in listja. Nerač sem šel, toda ukaz je ukaz. Čim me Rusi zagledajo, ko pulim suho travo, začno streljati. Naglo sem skakal od grma do grma, pulil suho travo in nabiral listje, vmes pa so sikale svinčenke, ki me k sreči ni nobena zadela, ker sem bil pri tem nabiranju izredno hiter zaradi svinčenke in tako Rusom mešal cilj.

Naglo kar se da, sem hitel v okop ter Vadnalu izročil v smrtni nevarnosti nabrano suhljad, s katero si je postlal svoj okop. Med tem se je zmračilo. Da ne bom ležal na goli zemlji, se spravim nad nizki borovec, da si z njegovimi vejami napravim „posteljo“. Ravno sem hotel odlomiti drugo vejo, ko skoči iz svojega okopa Vadnal, katerega okop je bil poleg mojega ter me nahruli, da ne smem lomiti vej. Res sem takoj prenehal. Toda le za nekaj časa. Na goli zemlji ležati v tem mrazu in si tako nakopati revmatizem, ne smem. Sežem po oster bajonet ter nalahno, kar se da previdno, režem veje borovca. Ko režem drugo vejo, pogleda iz okopa Vadnal, pograbim puško, jo nameri name ter zavpije: „Ali ti nisem rekel, da ne smeš?“ Kakor ukopan sem obstal in se niti ganil nisem, ker sem se dobro zavedal, da bi za to nepokorščino lahko dobil kroglo. Ko me nekaj časa srepro gleda, odloži namenjeno puško ter mi zagrozi, da naj si samo še enkrat zdrzнем odlomiti vejo od borovca. Potem bo namreč druga dela... Krogla bo...

Jezen nad takim nesramnim nastopom se uležem v okop. Kile bi, da ni pred nami boj z Rusi. Torej jaz, ki sem mu moral v smrtni nevarnosti nabirati suhljad, da je na njej ležal ko jež v brlogu, si nisem smel postlati z vejami borovca. Počasi sem se pomiril. Jutri, kakor vse kaže, nas čaka boj; zato je bolj pametno pripraviti se na to, da stopim pred večnega Sodnika, vse drugo pa prepustiti Bogu.

(Dalje prihodnjič)

Z dr. Mikulom po Avstraliji

Sredi februarja je odšel spet nazaj proti Avstraliji naš rojak, pesnik znamenite pesmi „Rož, Podjuna, Zilja“, zdaj izseljenski duhovnik med slovenskimi naseljenci po avstralski celini, č. g. dr. Ivan Mikula. Od časa do časa smo ga srečali tudi v Celovcu in zanimivo ga je bilo poslušati. Radi bi ga pripravili do tega, da bi nam kaj skupno povedal o svojih doživljajih in kar zavidali smo tržaškim Slovincem, da je njim prej predaval o avstralskih rojakih kot nam tu. Končno smo ga „ujeli“ zadnjo minuto. Naenkrat je prišel in napovedal svoj skioptični večer, pa tako, da niti v „Našem tedniku“ nismo mogli več objaviti njegovega predavanja.

Zbrali smo se v Mohorjevem domu in čakali, da pride. Vse je bilo pripravljeno, samo njega ni bilo od nikoder. A glej! Zadnji hip jo primaha, s kovčkom v roki, naravnost s kolodvora. Da je prišel tako pozno, je bil menda kriv ekspresni vlak iz Beograda, ki je imel zaradi zimskega vremena precej zamude. Ko sem ga videl prihajati, sem si predstavljal, da mora nekako tako hoditi od naselja do naselja v Avstraliji in pri-
našati rojakom veselja, tolažbe in vzpodbude. Gotovo ga tudi tam včasih čakajo, potem pa se ga razvesele, ko se z njim pogovore in ko jih spet povede v vse, kar je domačega, kar je slovenskega.

Potem je začel s predavanjem. Najprej nam je povedal, da je Avstralija — čeprav najmanjša celina — še vedno ogromna dežela, ki pa ima še zelo malo prebivalcev. Komaj 10 milijonov ljudi šteje. Samo dva človeka in pol prideta na kv. kilometer, medtem ko v Evropi živi 280 ljudi na istem prostoru. Je pa ta dežela dežela bodočnosti in ima možnost še velikega razvoja.

Izpred zadnje svetovne vojne je naših ljudi prav malo tam doli. Dr. Mikula je dejal,

Tam za gorami večernimi

Tam za gorami večernimi
utrujeno sonce zahaja;
z zlatimi žarkli stoterimi
zarjo večerno napaja.

Beli oblaki se grejejo
v zašlega sonca odsevu;
tiho k njim zvezde prispejejo
vprašat, kaj bilo po dnevu.

Kmalu po vasi že trudni mi
kmetič k počitku se vlega;
z glasi veselimi, tužnimi
fantov se pesem razlega.

Mesec smehlja se poredno, ljubó,
ko s hriba na vas dol posveti;
in vidi fantiča tam z ljub'co svojó
ob zamreženem oknu sloneti.

Oj, topli, poletni večeri vi,
ljubezni noči, vasovanja;
vas li še to ubogo srce doživi,
li žalostna duša zasanja?

A. G.

dobre in slabe strani. Avstralski škofje so se odločili, da naj bi novodošli drugoverci ne ustanavljali svojih posebnih župnij, ampak naj se njihove verske skupnosti razvijajo v okviru že obstoječih župnij, ki naj jih širokogrudno podpirajo in priznavajo njihove posebnosti. Tako izseljenskemu duhovniku ni treba imeti ogromnih skrbi, kako bo nabral potrebni denar za vzdrževanje cerkva in raznih farnih poslopij ter prireditev. Povsod vabijo Slovence, da se naj poslužujejo njihovih dvoran in njihovih cerkva, ter želijo, da bi se počutili kot doma. Celó pomagajo Slovincem, da se zberó skupaj, jim posojajo avtomobile oziroma jih pripeljejo na slovenske prireditve. Krščanska ljubezen do bližnjega v res pravi širokogrudnost!

„Odkar sem v Avstraliji, znam ceniti Koroško bolj kot prej,“ je dejal dr. Mikula. „Prav ljubiti domovino zna šele tisti, ki je izven nje, ker ve, česa mu manjka.“ Vsak dan živiš v svoji vasi, med domačimi ljudmi, sredi razmer, katerih si navajen, sredi dežele, ki je del tvojega sveta. Zdi se ti, da ni to nič posebnega in da to ne predstavlja nobene vrednote. Pa ni tako! Šele ko to izgubiš, veš, kakšne vrednosti je vse to bilo. Zato naravní in zdravi človek ljubi svojo domovino, svoj narod, svoje ljudstvo, spoštuje domače šege in navade, čeprav ne prezira tujega in čeprav skuša biti napreden in iti s časom naprej. Mislim, da so nam tisti, ki so koroške Slovence selili, naredili veliko uslugo, ker so nam pokazali svet drugod, da znaš še bolj ceniti svoje. Danes se pogled v svet vedno bolj odpira in to je koristno. Ven iz ožin!“

Nato je pripovedoval svoj doživljaj na ekspresnem vlaku, ko se je vozil iz Beograda proti Beljaku. Z njim se je vozil nekdo z otoka Cipra. Vse je šlo lepo od postaje do postaje. Vse do Jesenic. Tam pa so zagнали moža nazaj v Ljubljano, češ da nima avstrijskega tranzitnega vizuma. Kako naj si ta Ciprčan pomaga sedaj? Nemški ni znal govoriti, denarja ni imel za vožnjo do Ljubljane. Dr. Mikula mu je pomagal s svojim znanjem angleščine. Ugotovil je, da ima možakar vendar angleški potni list in da takim ni treba tranzitnega vizuma, ker spada Ciper pod angleški Commonwealth. Kako nespametne so te politične meje, nespametne duhovne namišljene meje! Mi Slovinci smo majhen narod, pa smo lahko veliki, če znamo koncertirati v zboru narodov. V zboru je vsak glas po svoje pomemben. Tako smo tudi mi lahko veliki.

V Avstraliji srečaš rojake iz vseh slov. pokrajin. Največ je Primorcev z Goriškega, Tržaškega, pa tudi z Notranjskega, z Gorenjskega, z Dolenjskega jih boš našel. Korošcev je bolj malo, vendar srečaš tudi Korošca, je pripovedoval dr. Mikula. Tako je tam neka žena iz Borovelj, nekdo iz Sveč, dr. Mikulov nečak iz Loč in še drugi od drugod.

(Dalje prihodnjič)

550-letnica v luči publicistične javnosti

(Nadaljevanje s 5. strani)

Slowenen eine Wallfahrt nach Maria Saal und eine anschließende Kundgebung beim Herzogstuhl planten, auf dem Standpunkt stand, daß es unmöglich sei, mit einer Wallfahrt eine Demonstration zu verbinden, die geeignet ist, Unruhe in Kärnten zu stiften. Gegen die Wallfahrt allein sei nichts einzuwenden, nachdem ein slowenischer Geistlicher die Predigt in Maria Saal halten wird, von dem man weiß, daß er nur das bloße Evangelium predigen wird. "Za Krnski grad pa je tudi preskrbljeno za duhovnika, „wenngleich seine Predigt auch vaterländischen Einschlag haben kann".

V teh dneh se tudi v dunajskih časopisih „Presse“, „Arbeiterzeitung“, „Expres“, „Kurier“ in v drugih pojavijo poročila.

Nedelja poteka proti pričakovanju mirno. Ekscize pobalnikov, naščuvanih od ljudi, ki ne morejo pozabiti, da je tisočletni rajh tako hitro šel proti koncu, vsi časopisi obsojajo. Obsoja jih tudi večina koroških prebivalcev; to je prišlo do izraza predvsem v slabi udeležbi pri romanju h Krnskemu gradu. Dunajski „Welt am Montag“ zabeleži: „Kärnten: Neonazi gegen wallfahrende Slowenen — „Kärnten bleibt deutsch!“

Odmevi na nedeljske prireditve

Koroški časopisi na splošno objektivno poročajo o nedeljski prireditvi. Tudi „Kleine Zeitung“ skuša nekoliko svoje mnenje zadnjih dni revidirati. Važna se nam zdi sledeča ugotovitev: „Vor der Abfahrt von Maria Saal versicherte uns noch das Vorstandsmitglied des Slowenischen Studentenverbandes, Erik Prunč, daß der Plan ihrer Feier am Herzogstuhl mißverstanden worden sei. Sie hätten keine nationalen Gegensätze aufrichten und mit ihrer Volkstumspflege und mit der Feier ihrer speziellen slowenischen historischen Erinnerungsdaten niemand vor den Kopf stoßen wollen. Die Studenten wollten in Freundschaft mit den Andersstämmigen in der gemeinsamen Heimat leben.“ In nazadnje „Kleine Zeitung“ zapiše: „Es kann nur gewünscht werden, daß der von den Veranstaltern angekündigte Geist der Verständigung, der Wille zum Zusammenleben, der unausgesprochen auch ein Bekenntnis zu Österreich einschließt, Schule macht, und die dissidentistischen und irredentistischen Tendenzen mancher Slowenenkreise der Vergangenheit angehören werden.“

O dogodkih v zvezi s proslavami 550-letnice zadnjega ustoličenja so poročali vsi slovenski listi.

Pomemben se nam zdi tudi komentar v dunajski „Presse“ (14. VII.) pod naslovom „Kärnten ist eins“: „Die jungen Studenten, die dem einstigen Gegner die Hand zur Versöhnung entgegenstreckten, dürften dies erkannt haben. Der Heimatdienst und alle, die der Heimat dienen wollen, sollten da nicht zurückstehen.“

Na žalost je v četrtek, 16. julija, „Kleine Zeitung“ v rubriki „Pisma bralcev“ pod naslovom „Nekaj besed h koroškemu romanju na Krnski grad“ objavila nekvalificirane izbruhe „Domovini zvestega“, ki so, kakor je ugotovila „Neue Zeit“ v številki z dne 19. julija, po imenu kakor tudi po naslovu fingirani. V tem pismu neznani gospod dolži policijsko direkcijo, da je dobila „povelje iz Ljubljane“ in se boji polnega svojega imena v časopisu, ker „senca Tita danes sedi že vsepovsod“. Tudi ta dogodek — kakor „napad“ na Mohorjevo tiskarno — spada med značilne dogodke v teh dneh.

Radijski komentar v duhu mirnega sožitja

Poleg poročila v tržaškem dnevniku „Il Piccolo“ z dne 12. julija ter objektivnega članka „Aufgebauchter Wirbel um Kärntner Slowenen“ v Innsbrucku izhajajočega tednika „Volksbote“ je podal tako zvani „Tedenski pregled“ celovskega radia v ponedeljek opoldne najbolj trezne in najbolj v globino celotne problematike segajoče besede. Komentator C. F. Peturnig je med drugim dejal:

„Und nun sollte eine Gedenkfeier christlicher slowenischer Kärntner Studenten, in der man an die letzte Herzogseinsetzung vor 550 Jahren erinnern wollte, die Freiheit des Landes und das deutsche Mehrheitsvolk bedrohen? Einige Leute, die anscheinend in dauernder Angst vor einem bewaffneten Aufstand unserer slowenischen

Landsleute oder einem militärischen Einfall Jugoslawiens leben, scheinen sich sehr bedroht gefühlt zu haben, denn sie organisierten eine Protestkundgebung, die zur gleichen Zeit wie die slowenische Gedenkfeier stattfinden hätte sollen. Der Vorschlag der Studenten, gemeinsam der Zeit zu gedenken, in der es ein Europa ohne Nationalitätenhaß gegeben hat, wurde von den Vertretern einer Organisation der deutschsprechenden Kärntner brüsk abgelehnt. Die Behörde fand eine salomonische Lösung: Sie verbot beide Kundgebungen. Bei den Slowenen blieb die geplante Wallfahrt nach Maria Saal, die andere Seite rief prompt zu einer Protestwallfahrt nach Karnburg auf... Ab 1955, seit dem Abschluß des Staatsvertrages, befindet sich Österreich in einer Situation wie niemals zuvor in seiner Geschichte: es ist neutral, seine Grenzen sind von allen Nachbarn anerkannt. Kein Jugoslawe denkt ernstlich daran, Kärnten für sein Land zu beanspruchen, kein Österreicher hat die Angst, daß die Nachbarn seinen Staat unter sich aufteilen wollen. In Europa befindet sich der Nationalismus im Absterben, alte Grenzen fallen, man ist auf dem Wege zu einem neuen einigen Europa. Noch existieren in allen Völkern Elemente, die von der Vergangenheit nicht wegkommen, die anachronistische Forderungen aufstellen, noch gibt es in manchen Regierungen Leute, die dieses Beginnen unterstützen. Damit muß aber endlich Schluß gemacht werden... In Kärnten ist in der vergangenen Woche viel versäumt worden. Ich dachte daran, wie sich jedes Jahr im Plöckengebiet ehemalige österreichische und italienische Soldaten — ehemals Feinde — zu gemeinsamen Gedenken treffen und im Vermächtnis der Ge-

fallenen die Verpflichtung zur Freundschaft sehen. Ich dachte an die Deutschen und Franzosen — einst Todfeinde — die heute in enger Freundschaft zusammenleben, die gemeinsam der vielen Blutopfer des letzten Jahrhunderts gedenken, zwischen denen es keine Grenzstreitigkeiten mehr gibt. In der vergangenen Woche wäre auch in Kärnten die Möglichkeit vorhanden gewesen, einen wesentlichen Schritt zur Überwindung der Vergangenheit zu tun, zu einem gemeinsamen Bekenntnis zu einem einigen und freien Europa... Eine historische Chance für Europa blieb in Kärnten ungenutzt, im Gegenteil, sie war der Anlaß zu einem Rückfall in eine Zeit, die man schon als überwunden glaubte. Es ist ein langer Weg nach Europa. Gestern und in der vergangenen Woche mußten wir erkennen, daß wir hier in Kärnten ferner denn je von einem gemeinsamen friedlichen und freien Europa leben. Vor 550 Jahren, als Herzog Ernst der Eiserne vom Herzogsbauer Gregor Schatten nach altherwürdigem Brauche auf dem Zöllfeld gehuldigt wurde, war unser Land dem gemeinsamen Europa viel näher als heute.“

Na splošno smemo ugotoviti, da so bila poročila v avstrijskih časopisih objektivna; več: ob trdem in ozkem stališču gotovih nemško-nacionalnih krogov in ob razsodnosti naše mladine so bile simpatije javnosti šestokrat na slovenski strani. Naši mladi študenti vejo, da je njih pot pravilna. Na žalost pa en del — tudi to ugotovitev smatramo za potrebno —, hvala Bogu samo majhen del publicističnih organov, tudi koroških, še vedno ni docela razumel toka časa. Kolo zgodovine se nikdar ne bo več sukalo v strašne, danes že anahronistične zablude preteklih desetletij. Naj bi si to spoznanje utrla pot tudi tja, kjer danes še manjka. Iskreno bi želeli to za dobrobit nas vseh.

Športni kotiček

NOGOMET

Leipzig:Vienna (Dunaj) 2:1

V igri za Rappan-cup je moštvo iz Leipziga premagalo dunajsko moštvo Vienna z 2:1. Vzhodni Nemci so bili v igri hitrejši, znali so dobro kriti in so pokazali posebno proti koncu igre več vzdržljivosti. Napada obeh moštev nista zadovoljila gledalcev.

RAPID NA KOROŠKEM

Nogometno moštvo Rapid, prvak Avstrije, bo prišlo v petek na Koroško, kjer bo nastanjeno ob Ojskem jezeru. Tu bodo tudi trenirali. Spored bodo izpolnili z dvema tekmama, in sicer hočejo igrati v soboto s KAC-om v Celovcu in naslednjo sredo verjetno z Avstrijo-Klagenfurt. 1. avgusta bo Rapid igral s Hertho-BSC v Berlinu, 5. avgusta pa na Dunaju z CDNA-Sofia.

Vabilo

Dne 2. in 3. avgusta bo na Reki pri Antoniču, pri St. Jakobu v Rožu semenj. Vsi prisrčno vabljeni!

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Sobota, 25. julija, ob 20. uri: Belvedere z Walterjem Müllenjem kot gostom; veseloigra. — Nedelja, 26. julija, ob 20. uri: Belvedere, z Walterjem Müllenjem kot gostom. — Sreda, 29. julija, ob 20. uri: Olivia, komedija. — Četrtek, 30. julija, ob 20. uri: Zbor črnomoških kozakov (enkratno gostovanje). Za vse predstave velja prosta prodaja vstopnic in abonmá.

Mali oglasi

Prazna hiša v Pliberku, primerna tudi za obrtnika, s stanovanjem in vrtom, napredaj. Pojasnila daje Hranilnica in posojilnica, Pliberk — Bleiburg.

Najnovije kmetijske stroje, štedilnike, pralne stroje, gospodinjske potrebšline

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

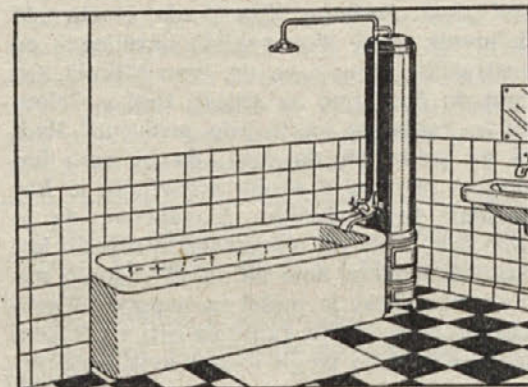
KLagenfurt, Paulitschgasse (Prosenhof)

OLIMPIJSKE IGRE V TOKIU

Japonci že sedaj prerokujejo kakšno bo vreme za časa olimpiade (od 10. do 24. oktobra). Pravijo, da bo leto jesensko vreme. V drugi polovici septembra bo deževalo po celi Japonski, toda že v začetku oktobra bo leto, milo jesensko vreme. Temperature se bodo gibale okoli 17 stopinj Celzija. Tako vreme povzroča visoki zračni tlak, ki prihaja iz Kitajske.

Ta dolgoročna vremenska napoved temelji na statističnih izkušnjah preteklih 83 let.

● V jami za gnojnico je utonila dveletna punčka Anna Stanek iz Neudorfa na Zgornjem Avstrijskem.

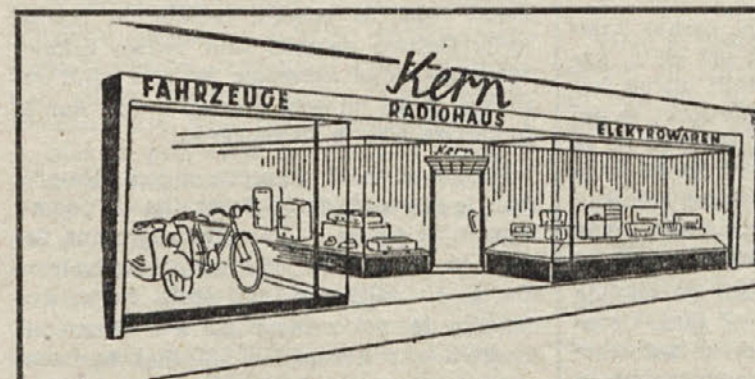

Vse za vodno instalacijo (sanitarni material) dobavlja

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA
Bratje RUTAR & Co.

Dobrla ves-Eberndorf tel. 04236-281

Daruj za tiskovni sklad!

Radioaparati
Šivalni stroji
Kolesa
V VELIKI IZBIRI

Radiohaus
KERN

Klagenfurt, Burggasse
Ugodna plačila na obroke

Velesojmski kotiček:

POSEBEN POŠTNI URAD IN ŽIG

Na letošnjem (13.) Koroškem velesojmu (od 6. do 16. avgusta) bo posloval poseben poštni urad ob vhodu na St. Ruprechter Straße, ki bo odprt že od 3. avgusta t. l. Letošnja privlačnost pa bo še poseben velesojmski poštni žig v lepi grafični izdelavi.

TROPSKI LES IZ AFRIKE

V posebnem paviljonu mesta Trst bo na letošnjem Koroškem velesojmu zanimiva redkost: razstavljenih bo več debel trop skih dreves iz Afrike v skupni teži nad 10 ton.

V zadnjih letih stalno narašča uporaba tropskega lesa v lesnopredelovalni industriji zlasti v Evropi. Eno glavnih razkladalnih evropskih pristanišč za tropski les je Trst, zato je tržaška mestna uprava uvidela važno nalogo, da na letošnjem Koroškem velesojmu prikaže vsestransko uporabnost tega lesa. Razstavljenih bo nad 100 različnih vzorcev; poleg tega bo barvni zvočni film kazal pridobivanje tega lesa v Afriki, prevoz preko morja do Trsta in nadaljnjo pot do njegove vsestranske uporabe.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 27. 7.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — 18.00 Športni obzornik. Priprava na letne olimpijske igre v Tokiu. — TOREK, 28. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Za vsakega nekaj... Glasbena oddaja. — SREDA, 29. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 30. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Žena in dom. — PETEK, 31. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Domače novice. — Iz ljudstva za ljudstvo. — SOBOTA, 1. 8.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. Voščila. — NEDELJA, 2. 8.: 7.30 Duhovni nagovor. — 8 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ure, nakit in drugo pri urarskem mojstru

Gottfried Anrather

Klagenfurt, Paulitschgasse 9
Popravila izvršim takoj in solidno, kupujem in zamenjam zlato in srebro (tudi strito zlato).

Oglašuj v našem listu!

Blago za
poletne obleke,
posteljno perilo
Velika izbira
zelo
ugodne cene

L. Maurer

Klagenfurt Alter Platz 35

ZAMENJAVA LIKALNIKOV

pri tvrdki

DER MODERNE ELEKTROHAUSHALT

Klagenfurt - Celovec

Dr.-Arthur-Lemisch-Platz (Obstplatz) 4
Telefon 63-80